

ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ

(ΙΣΒΟΡΟΣ)

Έντυπο επικοινωνίας και ενημέρωσης των απανταχού Αμαραντιωτών
«τημής ένεκεν»

Φωτογραφία εξωφύλλου: Χορός κοριτσιών γύρω στο 1950, στ' αλώνι το Παπαγιαννάτικο.

Από αριστερά: Γραμμένη Τάσση, Αλεξάνδρα Ζιάκου, Πολυξένη Νάκου, Αγλαΐα Ντισάκα, Καλλιάνθη Νάκου, Βικτωρία Παπαϊωάνου, Πολυξένη Ζάμπου, Σόφω Τσιάτση, Βικτωρία Παναγιωτίδη, Βικτωρία Χούχη, Πολυξένη Σιουτοπούλου, Αλεξάνδρα Νόκου, Ευαγγελία Παπαγιάννη, Μαριάνθη Παναγιωτίδη, Ιουλία Παπαγιάννη, και η Αφροδίτη Κυρίτση. (Τα ονόματα με κάθε επιφύλαξη).

Περιεχόμενα

Η επικοινωνία μας. Ο χορός και τα τραγούδια.....	3
Η επιτυχημένη πορεία από δύο Αμαραντιώτισσες.....	5
Ημέρα Δασοπονίας.....	6
Περπερούνα.....	7
Πάσχα στο χωριό. Αναστάσιμο μήνυμα Σεβασμιοτάτου.....	8
Η πατρίδα δεν ξεχνιέται. Θωμάς Τσιάτσης.....	10
Το χωριό μου· της Αφροδίτης Φ. Παναγιωτίδη.....	11
Ενημερωθείτε.....	14
«Τσεραπάτης».....	15
Μια νότα απ' τα παλιά· του κ. Φώτη Στέρτσου.....	16
Περί Λουτρών-Ηπ/κου ημερολογίου 1914 (Ατμοθεραπευτήριον Ισβόρου).....	20
Παιδικές αναμνήσεις του κ. Παν. Ι. Κούκη.....	22
Η απογραφή πληθυσμού και το Αλβανικό πρόβλημα.....	25
Ένας ξενιτεμένος εκφράζει το παράπονό του· Παν. Χ. Κωστάκη.....	29
Γάμος στον Αμάραντο· του κ. Νικ. Χ. Γκούντου.....	30
Ειδήσεις και Σχόλια.....	38
Σεισμός και καθίζηση.....	40
Η κληρονομιά μας· της κ. Βικτωρίας Σ. Ζακοπούλου.....	41
Κοινωνικά· Γάμοι-Ανακομιδή-Κηδείες.....	43
Οι άνθρωποι του τόπου μας.....	47

- Τα ενυπόγραφα κείμενα δεν εκφράζουν απαραίτητα θέσεις και απόψεις του περιοδικού, ούτε και οι συμμετέχοντες στο περιοδικό είναι απαραίτητο να συμφωνούν με τις απόψεις του.
- Για τα ανυπόγραφα, την ευθύνη φέρνει η διεύθυνση του περιοδικού.
- Επιτρέπεται η αναδημοσίευση και η μετάδοση όλου ή μέρους της έκδοσης, κατόπιν αδείας του εκδότη ή εφόσον αναγράφεται η πηγή.

Εκδότης:

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο: Παναγιώτης Στεφ. Ζακόπουλος
Διεύθυνση: Κρήτης 23 και Χαλκίδος - Κ. Χαλάνδρι Τ.Κ. 15231

Τηλ. (01) 6721822

ή

Αμάραντος Κονίτσης ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
Τ.Κ. 44100 - Τηλ. (0655) 23648

Τη επιτυχωνία μας

Παναγιώτη.

Σ' ευχαριστώ που μου στέλνεις το περιοδικό και συγχαρητήρια για την έκδοσή του. Σου στέλνω αντίγραφα από κάποια χειρόγραφα που μου άφησε ο παππούς μου, ο Παπα Γιώργης Παπαδήμας, πριν πεθάνει. Ήταν κληρονομιά του πατέρα του, του Παπα Νικόλα, που εκτελούσε και χρέη γραμματικού.

Σε χαιρετώ και σου εύχομαι κάθε επιτυχία με το περιοδικό.

Χρήστος Αθ. Ζακόπουλος

Απάντηση: Τα χειρόγραφα, μαζί με τα υπάρχοντα στοιχεία και όσα ακολουθήσουν, αφού αποτελέσουν ενότητα θα δημοσιευθούν. Εάν αυτό δεν προκύψει, θα τα δημοσιεύσω ως έχουν, για την αξιολόγηση και χρησιμοποίησή τους και από άλλους τυχόν ενδιαφερόμενους. Ευχαριστώ για τις ευχές σου.

Έκφραση συγχαρητηρίων.

Αγαπητέ μου Παναγιώτη.

Έχω μπροστά μου το περιοδικό «ΑΜΑΡΑΝΤΟΣ».

Το διάβασα προσεχτικά και βρίσκω την προσπάθειά σου πολύ αξιόλογη. Μια νοσταλγική αναζήτηση των εθίμων, των παραδόσεων και των αναμνήσεων της γενέτειράς μας, του Αμάραντου. Σου εύχομαι υγεία και δύναμη για τη συνέχιση του τόσου σπουδαίου αυτού έργου σου.

Θερμά συγχαρητήρια...

Φιλικότατα Φώτης Στέρτσος

Απάν. Αγαπητέ Φώτη: Οι ευχές μαζί με τη συγγραφική συνδρομή, αποτελούν τη δύναμη για τη συνέχιση του έργου... του περιοδικού. Σ' ευχαριστώ...

Ο ΧΟΡΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Οι γιορτές και τα πανηγύρια αποτελούσαν μεγάλα γεγονότα της ζωής του χωριού μας. Εκεί καλλιεργούνταν, έντονα σχέσεις, δένονταν άρρηκτα οικογένειες και υφαινόταν ο κοινωνικός ιστός.

Ο χορός και τα τραγούδια, κομμάτια αυτών των εκδηλώσεων, καταγράφουν σχεδόν όλη την ιστορία μας.

Είναι η καταγραφή των εκδηλώσεων των γεγονότων και των συναισθημάτων και ο χορός είναι η πιο άμεση εκδήλωση αυτών. Πριν η λαϊλαπα της λήθης, της αδιαφορίας τα διαγράψει, βοηθείστε όλοι τουλάχιστον να τα καταγράψουμε.

Ό,τι έχει ο καθένας, δ.τι κρατάει στη μνήμη του και το μικρότερο στοιχείο είναι πολύτιμο... Και θα είναι πολύ καλύτερο ακόμη, αν με μια πιο φιλότιμη προσπάθεια, αν λίγο αφήσουμε να λειτουργήσει ο ψυχικός μας κόσμος, συνευρεθούν οι μεγαλύτερες γενιές να τραγουδήσουν για να ηχογραφηθούν και έτσι να παραμείνουν εσσεί στους αιώνες των αιώνων!!!

Ας ξαναλειτουργήσει η συλλογικότητα, σαν μνήμη και σαν δημιουργία.

«Χορός στον Πλάτανο παλαιότερης εποχής»

Διακρίνονται από αριστερά πρώην σεφάρ. Αναστασία Παπαμιχαήλ-Ανδρουνίκη Σκορδά-Αναστασία Στυλιάρια-Ανδρουνίκη Τζάφου-Αλεξάνδρα Κασιόλα-Σοφία Δάψη-Ανδρουνίκη Μητσοπούλου-Μαριάνθη Τζώρτζη-Γραμμένη Τάσση-Καλλιάνθη Παπαδήμα-Αλεξάνδρα Μητσοπούλου.

Πίσω στειρά από αριστερά. Βικτωρία Τσώχου-Μέλιω Τζάφου-Αναστασία Μάκκα-Ελένη Δάψη-Βικτωρία Γεράση.
Ευχαριστώ Θερμά την κ. Ανθούλα Γιαννούλη-Στέρτσου για την ευγενική προσφορά πης φωτογραφίας.

Η επιτυχημένη πορεία από δύο Αμαραντιώτισσες

Η Μάρθα Χ. Γκουντουβά απεφοίτησε από τη Νομική σχολή Κομοτηνής. Έκανε την άσκηση δικηγορίας όπως προβλέπεται επί 18 μήνες στην Δικηγόρο κ. **Νίκη Σ. Γκουντουβά**. Πέρασε τις κρίσιμες και δύσκολες εξετάσεις και μάλιστα σε καλή σειρά στον Άρειο Πάγο.

Από την 1η Δεκ. του 2000, έχει δικαίωμα Δικηγορίας και είναι εγγεγραμμένη στο Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών, τον πρώτο σύλλογο της χώρας. Αυτό το διάστημα (της έκδοσης του τεύχους) βρίσκεται με υποτροφία στην Ευρώπη για να παρακολουθήσει εξάμηνο σεμινάριο σχετικά με το «Κοινοτικό Δίκαιο».

- Η επαγγελματική άσκηση της Μάρθας δίπλα στην καταξιωμένη Δικηγόρο και σε όλους μας γνωστή και πολύ αγαπητή κ. **Νίκη Σ. Γκουντουβά**, η επιστημονική της κατάρτιση, η οξύνοια και διαύγεια του πνεύματος που τη διακρίνει, η οικογενειακή παραδοσιακή της ανατροφή, της εξασφαλίζουν μια λαμπρή καριέρα.

Η κ. **Βικτωρία Σ. Ζακοπούλου**, πτυχιούχος Παν/μίου Ιωαννίνων του τμήματος Ψυχολογίας στις 22 Μαρτίου του 2001, εκπόνησε τη Διδακτορική της Διατριβή στο Παν/μίο Ιωαννίνων παρουσία του Επιστημονικού προσωπικού των Καθηγητών και του στενού συγγενικού της περιβάλλοντος.

Ο τίτλος: «ΠΡΩΤΙΜΗ ΑΝΙΧΝΕΥΣΗ ΤΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΩΝ ΔΥΣΛΕΞΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ».

Ένα ολοκληρωμένο επιστημονικό σύγγραμμα, μοναδικό στον τομέα του θα αποτελέσει οδηγό για λύσεις σοβαρών προβλημάτων για νέες έρευνες και θ' ανοίξει νέους ορίζοντες στον επιστημονικό του κλάδο.

Η νεαρή κυρία, καταξιωμένη πλέον και ως επιστήμων, μητέρα δύο παιδιών, αποτελεί παράδειγμα γι' αυτούς που μόλις ρίχνονται στο στίβο της ζωής και διψούν για επιτυχία. Και είναι βαθιά σημαντικό και ελπιδοφόρο το ότι προέρχεται από τον Παν/κό χώρο, εκεί που χαλκεύεται η Ελλάδα.

- Και η **Βικτωρία** και η **Μάρθα** μάς κάνουν να νιώθουμε υπερηφάνεια για την Αμαραντιώτικη καταγωγή τους με τις επιτυχίες τους, που είναι ένα μήνυμα ελπίδας και αισιοδοξίας. Οι ολόψυχες ευχές μας να τις συνοδεύουν σ' όλες τις πτυχές της ζωής τους, για ανοδική συνεχή πορεία και δημιουργία.

21 Μαρτίου: Παγκόσμια ημέρα Δασοπονίας

Φίλε επισκέπτη του δάσους

- Εσύ που θα' χεις την τύχη να βρεθείς στο χαρούμενο περιβάλλον του, επωφελήσου της γαλήνης και της ησυχίας που σου προσφέρει.

- Προσπάθησε με κάθε τρόπο να μη παραβιάζεις αυτή τη γαλήνη και την ησυχία. Κάθε θόρυβος τρομάζει τα άγρια ζώα.

- Θαύμαζε και μελέτα από κοντά τα φυτά και τα άνθη, αλλά άφησέ τα στο φυσικό τους περιβάλλον.

- Μην πετάς άχρηστα πράγματα και σκουπίδια. Διατήρησε το τοπίο καθαρό, όπως θά' θελες να το βρείς.

- Πρόσεξε τα σπίρτα και τα τσιγάρα σου. Μια απροσεξία σου μπορεί να προκαλέσει μεγάλη συμφορά.

1. Η προστασία των δασών είναι χρέος κάθε Έλληνα, γιατί τα δάση προστατεύουν τη γη της πατρίδας μας.

2. Η εκκλησία είναι ο ναός του Θεού. Το σχολείο είναι ο ναός του πνεύματος. Το δάσος είναι ο ναός της φύσης.

3. Το δάσος ανήκει στη σημερινή γενιά και στις γενιές που θα έρθουν. Ας το προστατεύσουμε.

4. Ένα δέντρο παράγει εκατομμύρια σπίρτα. Ένα σπίρτο καίει εκατομμύρια δέντρα.

5. Λαός που δεν έχει δάσος, δεν έχει ζωή.

6. Λαός χωρίς γεωργία δεν ζεί. Γεωργία χωρίς δάσος δεν υπάρχει.

7. Μια πεδιάδα τρέφει ένα λαό. Ένας χείμαρρος καταστρέφει μια πεδιάδα. Ένα δάσος εξαφανίζει το χείμαρρο. Γι' αυτό πρέπει να φροντίσουμε να αυξηθούν τα δάση.

8. Τα δάση είναι Εθνική κληρονομιά. Έχουμε iερή υποχρέωση να τα παραδώσουμε στις επόμενες γενιές ακέραια και βελτιωμένα.

9. Το δάσος δεν ανήκει σε πρόσωπα. Ανήκει σε όλους μας. Ανήκει στο Έθνος.

Καιόμενο δάσος όπισθεν Αγίου Αθανασίου

«Περπερούνα»

Όταν η ανομβρία μάστιζε το χωριό, άνοιξη ή καλοκαίρι και κινδύνευε η σοδειά, οι κάτοικοι μη μπορώντας ν' αντιμετωπίσουν από μόνοι τους το πρόβλημα, αφού και οι πηγές λιγόστευαν ή στέρευαν, στηρίζονταν στην Θεία Πρόνοια. Εκτός από την καθιερωμένη Λιτανεία και προσευχή που έκανε ο Ιερέας του χωριού και συμμετείχαν όλοι οι κάτοικοι, κατέφευγαν και στην «Περπερούνα».

Παλαιότατο έθιμο, αρχαιοτάτων χρόνων, διασώθηκε ως τις μέρες μας. Γινόταν έως και την δεκαετία του 60 από παιδιά, παρότρυνόμενα από τους μεγάλους ή και με δική τους πρωτοβουλία. Κάθε συνοικία (μαχαλάς) είχε τη δική του ομάδα. Άλλοτε μικτή, άλλοτε μόνο κορίτσια. Αφού συγκεντρώνονταν, επέλεγαν ένα παιδί κυρίως πρωτότοκο ή κάποιον εθελοντή. Αυτό θα ντυνόταν «περπερούνα» ή «παπαρούνα». Έριχναν επάνω του ένα ρούχο και το κάλυπταν με πράσινα κλαριά και λουλούδια της εποχής. Κισσό (μπρούσκουλα) κληματίδες, χελιδρονιές, παπαρούνες κ.λ.π. έως τη δεκαετία του 20, χρησιμοποιούσαν αντί για ρούχο (σκουτί) προβιά. Στο Γκουβράτη δεν έντυναν πάντα παιδί, αλλά και ξύλινο ομοίωμα.

Η «περπερούνα» λοιπόν με τη συνοδεία και των υπόλοιπων μικρών, **περιφέρονταν** σε όλη τη συνοικία ή και δύο το χωριό, από σπίτι σε σπίτι τραγουδώντας και χορεύοντας, ουσιαστικά ικετεύοντας...

Περπερούνα τ' ανηφόρου
και βροχή του κατηφόρου
Θέ μου βρέξε μια βροχούλα
δυνατή και δροσερή
να ποτίσει τα σιτάρια τα κριθάρια
και τα μοσχοκαλαμπούκια.

Η νοικοκυρά κάθε σπιτιού, έβγαινε έξω μ' ένα δοχείο, έριχνε νερό επάνω στην «περπερούνα» (συμβολικό της βροχής) και έβαζε δώρα (φίλευε) αυγά, βούτυρο, μικρό νόμισμα, γλυκά, ό,τι διέθεταν, στο καλάθι που κρατούσε η ομάδα των παιδιών. Όταν τελείωναν, άλλαζε η περπερούνα ρούχα, κατέφευγαν κάπου απόμερα και μοιράζονταν με ανυπομονησία και χαρά τα δώρα.

«περπερούνα». Φωτογραφίες Χρήστος Α. Γαλάζιος. Αξιόλογος φωτογράφος δουλειά του οποίου εκτέθηκε τελευταία και στη Βουλή των Ελλήνων. Ευγενώς πρόσφερε τις φωτογραφίες της περπερούνας για δημοσίευση και θερμά τον ευχαριστώ.

Και ω του θαύματος...

την επόμενη έβρεχε!!! Όλοι μου το ανέφεραν, με τόση πειστικότητα, που δεν σου άφηναν περιθώρια, δεν σου επέτρεπαν ν' αμφιβάλλεις και πολύ περισσότερο να περιπατεῖς.

Κι όμως παιδάκι μου έβρεχε...!!! Ήταν τα λόγια όλων. Με τέτοια πίστη, τέτοια αγνότητα, πώς ήταν δυνατόν να μην εισακουσθούν οι ικεσίες τους...;

Τα ήθη και έθιμα, οι δοξασίες και παραδόσεις, όλες οι εκδηλώσεις των συναισθημάτων, αποτέλεσαν βασικό θεμέλιο στην «κοινότητα των πόθων και των ελπίδων».

(Τα στοιχεία είναι από τη συλλογική μνήμη των κατοίκων του χωριού).

(περί «παπαρούνας» βλ. και Αγαθ. Πολίτη).

Παρουσίαση της «περπερούνας» από θίασο των Σκοπίων.

Το έθιμο είναι διαδεδομένο στα Βαλκάνια σε όλες τις χώρες αλλά και στη Γερμανία με τις διάφορες παραλλαγές. Στη φωτ. στην κατάβρεξη χρησιμοποιεί σίτα, ενώ κανονικά πρέπει ντριμόνι για να δημιουργείται βροχή.

ΠΑΣΧΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ

Μεγάλος αριθμός Αμαραντιωτών προσήλθε και φέτος στο χωριό για τις Άγιες ημέρες του Πάσχα.

Με βαθιά συγκίνηση και ευλάβεια παρακολούθησαν τα πάθη του Θεανθρώπου. Χαρακτηριστικό και το φετινό ιδιαίτερο ενδιαφέρον των νέων ανδρών του χωριού, να περιφέρουν τον «ΕΠΙΤΑΦΙΟ» στα στιβαρά τους χέρια στην καθιερωμένη διαδρομή. Σε κατανυκτική ατμόσφαιρα γιορτάσθηκε και το γεγονός της Αναστάσεως, εντός του Ιερού Ναού του Αγίου Γεωργίου λόγω των άσχημων καιρικών συνθηκών.

«Και του χρόνου να είμαστε καλά να γιορτάσουμε όλοι μαζί...».

«ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ! ΑΛΗΘΩΣ ΑΝΕΣΤΗ!»

Αναστάσιμο μήνυμα του Σεβασμιούτου Μητροπολίτη μας Δρυινουπόλεως-Πωγωνιανής και Κονίτσης κ.κ. Ανδρέα.

Αγαπητοί μου χριστιανοί, ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

Όλα γύρω μας λάμπουν σήμερα και φωτίζονται από το ανέσπερο αναστάσιμο φως. «Νυν πάντα πεπλήρωνται φωτός»... Όλα, σήμερα, είναι πλημμυρισμένα από το ανέσπερο αναστάσιμο φως. Οι Ναοί μας, οι καρδιές μας και τα πρόσωπα φεγγοβιολούν - αυτό, άλλωστε σημαίνουν και οι αναμμένες πασχαλινές λαμπάδες που κρατάμε στα χέρια

Από το Πάσχα παλαιότερης εποχής. Διακρίνονται από αριστερά: Βικτωρία Παπαγιάννη, Αλεξάνδρα Βράνιστα, Ευγενία Μητσοπούλου, Αμαλία Μητσοπούλου (Γιώργενα), Νικολίτσα Βλαχάβα-Μήτσι και η Μελπωμένη Γιαννάκη, η οποία και ευγενώς προσέφερε τη φωτογραφία και την ευχαριστώ.

μας. Στους καιρούς μας, που η ανθρωπότητα παραπαίει μέσα στα πυκνά σκοτάδια της απιστίας, του ορθολογισμού και των ποικίλων παθών, είναι περισσότερο από κάθε άλλη φορά αναγκαίο το Φώς του Χριστού.

Ας κρατάμε γερά τις λαμπάδες στα χέρια και στις καρδιές μας. Και, προ παντός, ας προσέχουμε να μη τις σβήσουν οι άνεμοι που φυσάνε από παντού. Ιδιαίτερα ας το προσέξουν αυτό οι νέοι μας, που παλεύουν μέσα στην ασυναρτησία και τον παραλογισμό των καιρών, για μια θέση στον ήλιο.

Η «παγκοσμιοποίηση, ο παπικός ιμπεριαλισμός, η απεμπόληση της ορθοδοξίου πίστεώς μας, η διαφημιζόμενη ανηθικότητα, η προκλητικότητα και η σπατάλη του πλούτου, η περιφρόνηση προς τις ηθικές αρχές και αξίες, η ασύστολη πολεμική κατά της Εκκλησίας, η υποβάθμιση της Παιδείας και η έξαρση της ανεργίας, είναι κάποιοι από τους σκληρούς ανέμους της εποχής. Σεις, όμως, μη φοβηθήτε! Ψηλά οι καρδιές, με αναμμένη τη φλόγα του Χριστού. Αν ο Χριστός δεν έχει αναστηθεί, τότε βέβαια, όλα είναι χαμένα και μάταια, λέει ο Απ. Παύλος: «ει Χριστός ουκ εγήγερται, ματαία η πίστις υμών» (Α' Κορ. ιε' 17). Άλλα ο ίδιος μας βεβαιώνει ότι «Χριστός εγέγηρται εκ νεκρών» (Α' Κορ. ιε' 20). Ναι! Ο Χριστός Ανέστη! Ο Χριστός νικά και ζεί και βασιλεύει στον κόσμο και στις καρδιές.

Εύχομαι σε όλους τους χριστιανούς μας πλούσια την χάρη και την χαρά της Αναστάσεως! Απευθύνω τον νικητήριο παιάνα «ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ» στην Κύπρο και στη Βόρειο Ήπειρο, που η καθεμιά τους βρίσκεται ακόμη επάνω στο δικό της Γολγοθά. Κουράγιο, αδελφοί! Οι καμπάνες θα σημάνουν γρήγορα και για σας την εθνική σας Ανάσταση. Χαιρετίζω αναστάσιμα τους συνανθρώπους μας, που αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας, φτώχειας, προσφυγιάς ή ζουν μέσα στη δίνη πολεμικών συγκρούσεων και βιβλικών καταστροφών από τις κατά τόπους θεομηνίες. Το αναστάσιμο μήνυμα δυναμώνει τις ελπίδες και ατσαλώνει τις καρδιές! Γι' αυτό σας το ξανασαλπίζω: ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ! Κι ακούω κι εγώ δυνατό τον αντίλαλο από τη δική σας αντιφώνηση: ΑΛΗΘΩΣ ΑΝΕΣΤΗ!

**Επί δε τούτοις, Διατελώ
Διάπυρος προς Κύριον ευχέτης
Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ
+ Ο Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής
και Κονίτσης
ΑΝΔΡΕΑΣ**

«Η ΠΑΤΡΙΔΑ ΔΕΝ ΞΕΧΝΙΕΤΑΙ»

Θωμάς Τσιάτσης. Γεννήθηκε στις 7-7-1925, στον Αμάραντο. Ασχολήθηκε με τη μαστορική τέχνη, το χτίσιμο. Μαθήτευσε δίπλα στο Νίκο Τσάνο από τη Στράτσιανη (Πύργο) που έμελλε αργότερα να γίνει ο πεθερός του.

Παντρεύτηκε την κόρη του, Γεωργία, στο Λεχούρι Καλαβρύτων. Απέκτησαν γρήγορα το πρώτο τους παιδί, την Κατίνα. Δύσκολη ζωή και οι υποχρεώσεις αυξημένες. Ανήσυχος, με τη σκέψη του για περισσότερη προκοπή, αποδέχεται την πρόσκληση του θείου του, Θωμά, αδερφού του πατέρα του. Φεύγει για Αμερική, το 1953.

Ασχολείται με το επάγγελμα του σερβιτόρου, όπως και οι περισσότεροι... και έρχεται το δεύτερο παιδί ο Γεργόρης. Με την παροιμιώδη εργατικότητά του, αποκτά υλικά αγαθά που στερήθηκε. Δεν τον γεμίζει, δεν τον ευχαριστεί, του λείπει η πατρίδα. Η μόνη του σκέψη, ο νόστος, η ελπίδα της επιστροφής αυτή ήταν η δύναμη να συνεχίζει και να πνίγει τις πίκρες και τα βάσανα και ναι μεν αυτό τον ικανοποιούσε, αφού έγινε αιτία να καλέσει και άλλους συγγενείς, ήθελε όμως να γυρίσει. Ν' απολαύσει τ' αποκτηθέντα και να βοηθήσει στην πρόοδο του τόπου του, να ενεργήσει

Θωμάς Τσιάτσης

ευεργετικά, αυτό τού έλεγε η συνείδησή του, η ψυχή του, μ' αυτά ήταν γαλουχημένος και ποτέ δεν τα λησμόνησε. Οι σκληρές όμως συνθήκες δουλειάς, η συνεχής αγχώδης κατάσταση, είχαν αποτέλεσμα τη βλάβη της υγείας του... Ρίχτε με στου Γκαλιούση αρκεί να' μαι στο χωριό... Να μ' αξιώσει να κάνω το τάμα στον Άη Γιώργη... ήταν τα λόγια που μονίμως επαναλάμβανε.

Η υγεία του είχε επιδεινωθεί, δεν του επέτρεπε μετακινήσεις. Έμεινε με το παράπονο... Σκληρή η μοίρα, τού επεφύλαξε το χειρότερο, ήθελε την ακριβή ανταμοιβή της για τα αγαθά που τούδωσε. Άφησε την τελευταία του πνοή εκεί, στην ξένη γη. 13-3-2000. Μη λησμόνωντας όμως το τάμα του, έδωσε εντολή στη σύντροφό του, στο στήριγμά του, στη γυναίκα του, να πραγματοποιήσει την επιθυμία του. Και έτσι έγινε.

Εστάλει ένα σεβαστό χρηματικό ποσό στην αδελφή του, κ. Σοφία Χ. Κωστάκη, η οποία με το σύζυγό της κ. Χαράλαμπο και σε συνεννόηση με τον ιερέα μας και την εκκλησιαστική επιτροπή, το διαχειρίστηκαν για τις ανάγκες της εκκλησίας που θεώρησαν απαραίτητες. Τη μόνη αξίωση που είχε η αδελφή του, κ. Σοφία, είναι η αγορά δύο πολυελαίων.

- Η αγάπη του, η λατρεία του και ο πόθος της επιστροφής έγινε καημός και πόνος αβάσταχτος, φορτίζοντας περισσότερο το χαμό του στους συγγενείς, αλλά και σε κάθε Αμαραντιώτη που το πληροφορήθηκε.

Τον τιμούμε και τον ευχαριστούμε, όχι μόνο για την ευεργεσία του, αλλά και για την παρακαταθήκη, για το μήνυμα που μας άφησε· ότι οι αξίες δεν χάνονται, η ιδιαίτερη πατρίδα δεν ξεχνιέται, ο ομφάλιος λώρος δεν κόβεται...

«... Τα έρημα τα ξένα ν' ανάψουν να καούν,
κάνουν τα παλικάρια και δεν μπορούν νά ρθούν»
«Αιωνία σου η Μνήμη Άξιε Αμαραντιώτη».

To χωριό μου

- Πήγαινα σε κάποια από τις τελευταίες τάξεις του Δημ. Σχολείου. Θυμάμαι πλησίαζαν οι διακοπές του καλοκαιριού και οι μέρες όχι μόνο ήταν από μόνες τους κουραστικές αλλά και τα διαγωνίσματα τις έκαναν σχεδόν ανυπόφορες.

Εκείνη την ημέρα θα γράφαμε έκθεση. Θέμα: «Το χωριό μου». Καλή μου δασκάλα! Χαρά σκόρπισες μέσα στην ψυχή μου γιατί για μένα δεν ήταν μια βαρετή έκθεση ανάμεσα στις τόσες άλλες αλλά η ευκαιρία να μιλήσω για το αγαπημένο μου χωριό: Τον Αμάραντο της Πίνδου.

- Το χωριό μου βρίσκεται 25 περίπου χιλιόμετρα βορειοδυτικά της Κόνιτσας. Είναι η Κωμόπολη της περιοχής. Ένας όχι και τόσο εύκολος, φιδωτός δρόμος σ' οδηγεί στον Αμάραντο. Ιδιαίτερα γραφική και εντυπωσιακή είναι η διέλευση της παλιάς στρατιωτικής γέφυρας στα στενά του Σαραντάπορου. Ανηφορίζοντας ανάμεσα από πεύκα και λίγο πριν φτάσουμε ξεπροβάλλει σκαρφαλωμένος σε μια πλαγιά, αμφιθεατρικά χτισμένος να καμαρώνει περήφανα ο Αμάραντος.

Κι εδώ συμβαίνει το εξής περίεργο. Η κούραση κι ο εκνευρισμός απ' το 7ωρο περίπου ταξίδι γίνεται δικαίωση κι αποτυπώνεται μ' ένα γλυκό χαμόγελο που ζωγραφίζε-

ται στα πρόσωπα όλων μας.

Συνεχίζοντας φτάνουμε στο ποτάμι του χωριού μας, το Ζιάσιακα, που είναι παραπόταμος του Σαραντάπορου. Είναι μια τοποθεσία αμέτρητης ομορφιάς και τόπος αναψυχής για όλους τους χωριανούς.

Εμένα η τοποθεσία αυτή είναι απ' τις αγαπημένες μου γιατί εκεί τα ζεστά καλοκαιριάτικα μεσημέρια μπορώ να δροσιστώ και να χαλαρώσω ακούγοντας το γλυκό κελάηδημα των πουλιών και το κελάρισμα του νερού που πηγάζει λίγο πιο πάνω. Το σημείο αυτό ονομάζεται και Μύλος γιατί εκεί παλιά λειτουργούσε ο νερόμυλος του χωριού.

Η στάση εκεί, όπως καταλαβαίνετε, είναι απαραίτητη και καθιερωμένη.

- Ουσιαστικά έχουμε μπει στο χωριό γιατί δεξιά κι αριστερά του δρόμου τώρα πλέον είναι τα χωράφια που πριν λίγα χρόνια οι χωριανοί τα καλλιεργούσαν και τώρα θημάζουν όπως και τόσα άλλα πράγματα στο χωριό μετά τον ξενιτεμό των κατοίκων.

Η τυπική, βέβαια, είσοδος στο χωριό γίνεται μετά τη θρυλική «Καλύβα του Μάκα». Τα πρώτα σπίτια ξεπροβάλλουν και φτάνουμε στον πρώτο από τους τρεις μαχαλάδες του χωριού. Εκεί βρίσκεται το σχολείο που τα τελευταία χρόνια λειτουργεί ως στρατιωτικό φυλάκιο και το μικρό καφενεδάκι του χωριού που όπως λεν οι μεγάλοι, ειδικά για την περίοδο του χειμώνα, αποτελεί τα πάντα για τους χωριανούς που ξεχειμωνιάζουν εκεί. Εμείς όμως τα παιδιά ξέρουμε ότι ο μπάρμπα Κώστας, ο ιδιοκτήτης του, είναι ένας άνθρωπος γεμάτος αγάπη και χαμόγελο.

Στο κέντρο του χωριού βρίσκεται η εκκλησία. Ο Αϊ-Γιώργης. Στο εσωτερικό της είναι λιτή, δεν έχει τίποτα περιττό και ξεχωρίζει το περίτεχνο ξυλόγλυπτο τέμπλο της. Στην είσοδό της ορθώνεται επιβλητικά ο αιωνόβιος έλατος. Χαρακτηριστικό της τεχνοτροπίας της είναι το χαγιάτι της. Κάτι σαν υπόστεγο, όπου οι χωριανοί κάθονται να φαν το αντίδωρο και ν' ανταλλάξουν κάποιες κουβέντες μετά το τέλος κάθε λειτουργίας.

Λίγο πιο πέρα βρίσκεται αναπαλαιωμένο το παλιό σχολείο του χωριού σ' ένα μικρό, εξαιρετικά ζεστό και φιλόξενο ξενοδοχείο. Μπροστά ανοίγεται η περίφημη πλατεία. Αυτή η πανέμορφη πλατεία που όμοιά της δεν υπάρχει πουθενά. Δεν είναι τίποτα πιο όμορφο πράγμα στον κόσμο από το να παίζεις βράδυ σ' αυτήν τη θαυμάσια πλατεία κάτω από τον ξάστερο ουρανό του χωριού παρέα με τ' αστέρια και με θέα τις ψηλότερες κορυφές της Πίνδου.

Εκεί πραγματικά η ψυχή γαληνεύει.

Στην πλατεία αυτή γίνεται το Δεκαπενταύγουστο και το γνήσιο Ηπειρώτικο Πανηγύρι του χωριού.

Λίγα χιλιόμετρα έξω απ' το χωριό βρίσκονται τα φημισμένα ιαματικά λουτρά του Αμαράντου με μια ξεχωριστή θέα και σύγχρονες εγκαταστάσεις που εξυπηρετούν τους επισκέπτες-ασθενείς με τα διάφορα προβλήματα.

Για τις ανάγκες των χωριανών όταν το νερό δεν έφτανε σε κάθε σπίτι υπάρχει σε κάθε μαχαλά και μια βρύση. Μια όμως γραφική και μέσα στη φύση βρυσούλα βρίσκεται στη θέση «Ντούμνος» πηγαίνοντας προς την Παναγία.

Το σημείο αυτό αποτελούσε πέρασμα για περιοχές όπου οι κάτοικοι είχαν πολλές γεωργικές ασχολίες.

Πόσοι και πόσοι δεν ξεκουράστηκαν και δε δροσίστηκαν πίνοντας το δροσερό νερό της. Στο νου μου έρχονται τα λόγια του ποιητή:

«Σ' αυτήν διαβάτες πιστικοί γυρνούσαν νύχτα, μέρα και άκουγες νύχτα μέρα εκεί τραγούδι και φλογέρα».

- Το χωριό μου φτωχό πάντοτε με λίγα άγονα εδάφη δεν μπόρεσε, όπως όλα τα χωριά της περιοχής, να κρατήσει τους ανθρώπους του που αναγκάστηκαν να φύγουν και ν' αναζητήσουν καλύτερη ζωή στις μεγάλες πόλεις. Φιλοπρόδοι και εργατικοί καθώς ήταν πέτυχαν στις καινούριες τους πατρίδες και αποτελούν «το καμάρι» του χωριού, που πλέον το αποτελούν οι λιγοστοί συνταξιούχοι που έμειναν εκεί και είναι οι σύγχρονοι ακρίτες.

- Τι να πει κανείς για τις γυναίκες του χωριού! Περήφανες γνήσιες Ήπειρωτισσες με το μαντήλι τους πάντα στο κεφάλι. Είναι όλες τους γιαγιάδες μας! Η γιαγιά-Βίτω, η γιαγιά-Φρόδω, η γιαγιά-Μέλιω... Κι εμείς είμαστε τα «καμάρια τους», οι «κλώνες τους», οι «ψυχές τους»!

Αλήθεια κανένα άλλο παιδί στον κόσμο δεν πρέπει να' χει τόσες γιαγιάδες όσες εμείς!

- Θα μπορούσα πολλές σελίδες να γεμίσω με το χωριό μου, το καταφύγιό μου, όπως συνηθίζω να το λέω, που το επισκέπτομαι όχι μόνο στις διακοπές μου αλλά και με τη σκέψη μου όταν γίνεται κουραστική, αφόρητη και σχεδόν απάνθρωπη η ζωή της μεγαλούπολης που ζω.

Οι μέρες στο χωριό είναι γεμάτες από κέφι, ξεφάντωμα, χαρά και ξεκούραση. Κι όταν παίρνει να βραδιάζει, εκεί κατά το ηλιοβασίλεμα μου 'ρχονται στο μυαλό τα λόγια του αγαπημένου μου Ήπειρωτή ποιητή Κώστα Κρυστάλλη που, αναρωτιέμαι αν ήξερε κι αν έζησε το γλυκό, καλοκαιριάτικο ηλιοβασίλεμα του χωριού μου όταν έλεγε:

«Του κάμπου τ' άγρια τα πουλιά γυρνούν απ' τις βοσκές τους
μ' αμέτρητους κελαηδισμούς μες στα δεντρά κουρνιάζουν.

Σκαλώνει ο γκιώνης στο κλαρί και κλαίει τον αδερφό του
στα ρέπια στα χαλάσματα η κουκουβάγια σκουζει.

Μέσα σ' αυλάκια σε βαρκό, λαλεί η νεροχελώνα,
τ' αηδόνι κρύβεται βαθιά στ' αγκαθερά τα βάτα
και την αγάπη τραγουδάει με το γλυκό σκοπό του.

Κι η νυχτερίδα η μάγισσα, με το φτερούγισμά της
το γλήγορο και το τρελλό, σχίζει τα σκότα απάνου
και με τα ολόχαρα παιδιά του ζευγολάτη παίζει.

Καλότυχοί μου χωριανοί, ζηλεύω τη ζωή σας
την απλοϊκή σας τη ζωή, πόχει περίσσιες χάρες.
Μα πιο πολύ το μαγικό ζηλεύω γυρισμό σας,
όντας η μέρα σώνεται κι ο ήλιος βασιλεύει!».

Αφροδίτη Φ. Παναγιωτίδη

Για να μην σας εμπαιζούν ενημερωθείτε:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ
 ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
 ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Οι Υπηρεσίες του Δημοσίου έχουν υποχρέωση να διεκπεραιώνουν τις υποθέσεις των πολιτών μέσα σε συγκεκριμένες προθεσμίες οι οποίες ορίζονται με τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 1943/1991 όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 4 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (ν. 2690/1999) και είναι οι εξής:

- Γενικός κανόνας προθεσμιών:

- Διεκπεραίωση υποθέσεων, 60 ημέρες κατ' ανώτατο όριο.
- Παροχή απλών πληροφοριών, παράδοση πιστοποιητικών, αμέσως και το πολύ σε 10 ημέρες.
- Διαβίβαση υπόθεσης στην αρμόδια υπηρεσία, 5 ημέρες.

Η προθεσμία των εξήντα ημερών παρατείνεται κατά δεκαπέντε ημέρες ακόμη, όταν για την υπόθεση είναι συναρμόδιες περισσότερες υπηρεσίες.

- Διαφορετικές προθεσμίες

- Με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Προεδρίας της Κυβέρνησης και των κατά περίπτωση αρμοδίων Υπουργών, οι οποίες δημοσιεύθηκαν στο ΦΕΚ 510/β/11-7-1991, έχουν καθορισθεί διαφορετικές προθεσμίες για τη διεκπεραίωση ορισμένων υποθέσεων πολιτών.
- Ειδικές προθεσμίες (προθεσμίες που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις).

Ο πολίτης έχει δικαίωμα, εφόσον η υπόθεσή του δεν έχει διεκπεραιωθεί μέσα στην προβλεπόμενη προθεσμία, να υποβάλλει αίτηση για καταβολή χρηματικού ποσού το οποίο ανέρχεται κατά περίπτωση από 5000 έως 200.000 δραχμές, στην αρμόδια Ειδική Επιτροπή που καθορίζει κάθε φορά και το ύψος του, η οποία λειτουργεί στην έδρα κάθε Περιφέρειας, για θέματα υπηρεσιών που βρίσκονται στο γεωγραφικό της χώρο.

Για υποθέσεις αρμοδιότητας των Υπουργείων, λειτουργεί όμοια Επιτροπή στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης (Βασ. Σοφίας 15-Αθήνα Τ.Κ. 106 74, τηλ. 01-3393101-4).

Οι προθεσμίες αρχίζουν από την επομένη της πρωτοκόλλησης στην αρμόδια υπηρεσία της σχετικής αίτησης του πολίτη.

Ο ενδιαφερόμενος πολίτης υποβάλλει προς την αρμόδια Ειδική Επιτροπή έντυπη αίτηση για καταβολή χρηματικού ποσού μέσα σε 60 ημέρες από την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας που ορίζεται για τη διεκπεραίωση της υπόθεσης.

Έντυπα αιτήσεων χορηγούνται στους πολίτες από τις υπηρεσίες στις οποίες υποβάλλει αίτηση για διεκπεραίωση υπόθεσής του καθώς και από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και τις Περιφέρειες.

«Τσεραπάτης»

Στην προσπάθεια ερμηνείας των τοπωνυμιών, συνεχίζω με την λέξη «τσεραπάτης». Είναι η ονομασία της δυτικής συνοικίας (μαχαλά) του χωριού μας. Η ερμηνεία που επικρατούσε από ορισμένους και κυρίως από κείνους που δεν έχουν το θάρρος να πουν δεν γνωρίζω, είναι ότι οι κάτοικοι φορούσαν τσεράπια. (Κάλτσες μάλλινες). Ερμηνεία η οποία δεν περιέχει τη σοβαρότητα και την επιστημονική τεκμηρίωση.

Ερευνώντας λοιπόν κατέληξα στα κατωτέρω:

Τσιριάπον=φούρνος, τσάρα=χώμα, γή (γραμ/κή και λεξικό Αντ. Κολτσίδα Κουτσοβλαχικής γλώσσας) και **Τσάρας=χωματάς** (Αχ. Λαζάρου, Βαλκάνια και Βλάχοι). **Τσαραπούλης** επίθετο ή ψευδώνυμο παλαιό στο χωριό μας, σχετιζόμενο με την σημερινή οικογένεια Κυρίτση...

Ο Σωκράτης Λιάκος (συγγραφέας, ερευνητής) στο βιβλίο του «Σύντομη επισκόπηση των Αρμενταρίων της Μικρενδρόπης 1974» αναφέρει... **Τσαραπάνιοι** καλούνται οι Λατινο Μακεδονόγλωσσοι (Βλαχόφωνοι Μακεδονίας) κάτοικοι της κεντρικής λεκάνης του Στρυμόνα και των ορεινών όγκων...

Tsarapanji=Τσαραπάνι Αρμάνικο όνομα (βλάχικο) των Οδομάντων (φύλο) εκείνων μεταλλουργών, (κατείχαν τα μεταλλεία της Βορείου των Σερρών οροσειράς)... Η λέξη είναι δυνατόν να προέρχεται από την σάρπος=άρκλα, κιβώτιο κατά τους Βιθυνούς (Θράκες) και ξυλόδμητο σπίτι και υπόγειο όρυγμα όπου αποθήκευαν σε μεγάλα πιθάρια τα σιτηρά... Το ίδιο όνομα **Τσαραπάνιοι** ήταν δυνατό να προκύψει και από την αρχαιοθράκικη λέξη άρπα=κυρτή μάχαιρα... άρπη=δρέπανο (λεξ. Ησύχιου). Η λέξη Τσαραπάνιοι συμπίπτει και με τους **Σιροπαίονες** στα χρόνια του Γεωγράφου Πτολεμαίου (2ος μ. Χ. αιών) μοίρα των Παιώνων, γειτονευε με τους μεταλλουργούς Οδόμαντους... Σαν μεταλλουργοί ονομάζονταν απ' τον Ησύχιο και θυλακοφόροι και πηροφόροι, επειδή είχαν επάνω τους Τουρβάδες δηλ. tiarpan-Τιαρπάν κατά την Ιελανδική (Κέλτικη), trastu-Τράστου κατά την Λατινομακεδονική (από το παραφθαρμένο της μεσαιωνολατινικής straitum=φαρέτρα, σακίδιο για βέλη). Από την συνύφανση ήταν εύκολο να προκύψει το Αρμάνικο (βλάχικο-λαϊκή λατινική) Tsarapanji-Τσαραπάνι.

Στα προηγούμενα τεύχη είχα ερμηνεύσει το Ίσβιρος και το Γκουβράτης. Και τα δύο είχαν σχέση άμεση με την εξώρυξη και επεξεργασία μετάλλου. Βλέπουμε και στην περίπτωση του «Τσεραπάτη» ότι έχει και αυτό άμεση σχέση με τα ίδια στοιχεία. Έτσι τα λιθαράκια κολλάνε και το ιστορικό οικοδόμημα προχωρεύ...

MIA NOTA AP' TA PALIA

Αρχές καλοκαιριού του 2000 καθισμένος στη βεράντα του σπιτιού μου απολαμβάνω την όμορφη φύση του χωριού μας.

Σε λίγο «στου Γκούγκα» τη μικρή πλατεία του Τσεραπάτη μαχαλά κοντά στο σπίτι μου, κάνει την πρώτη στάση το λεωφορείο των υπεραστικών γραμμών Κόνιτσας-Αμαράντου.

Αντικρίζοντας το μεγάλο και σύγχρονο λεωφορείο η σκέψη μου ταξιδεύει πίσω στα παλιά, την εποχή που ήμουνα μαθητής των μεγαλυτέρων τάξεων του Δημοτικού Σχολείου.

Στο χωριό μας τότε δεν ερχότανε μεγάλα λεωφορεία, ούτε λεωφορεία αγόνων γραμμών, γιατί ο δρόμος ήταν ακατάλληλος και δεν υπήρχαν και τα ανάλογα λεωφορεία να καλύψουν τις ανάγκες των χωριών της επαρχίας μας.

Ο Γεώργιος Καλλιντέρης από το Σαναβό (Αετόπετρα) Κόνιτσας με το μικρό φορτηγάκι του, πραγματοποίησε τα πρώτα δρομολόγια στην υπεραστική γραμμή του χωριού μας.

Η καρότσα του φορτηγού ήταν σκεπασμένη με μια μεγάλη τέντα, δεξιά και αριστερά είχε δύο μεγάλα και πλατιά ξύλα (μαδέρια) για καναπέδες στα οποία κάθονταν οι επιβάτες. Όσοι περισσεύανε καθότανε στο μέσον της καρότσας του μικρού φορτηγού πάνω στα πράγματα που ήταν και αυτά στοιβαγμένα στο κέντρο της καρότσας, όπως κιβώτια, τσουβάλια με αλεύρι ή αλάτι, μικροί και μεγάλοι τροφάδες με τα λιανουρικά (μικρά σε όγκο ψώνια).

Πάνω από την καμπίνα του οδηγού υπήρχε ένα ορθογώνιο ανοιχτό κουτί, που το λέγαμε κρεβάτι. Εκεί καθόμασταν εμείς τα μικρά παιδιά, εκτεθειμένα στον κίνδυνο που προέρχονταν από τα κλαδιά των μεγάλων δέντρων που στεφάνωναν το δρόμο.

Ο δρόμος δεν ήταν ασφαλτοστρωμένος και τους καλοκαιρινούς μήνες όλοι ήτανε πασπαλισμένοι από τη σκόνη και λερωμένοι από τα διάφορα πράγματα, κυρίως από τα τσουβάλια με το αλεύρι.

Μετά τον Καλλιντέρη ανέλαβαν να εκτελούν δρομολόγια με ίδιο φορτηγάκι ο Χάρης Στάγιος και ο Θωμάς Αρβανίτης από την Πλάβαλη (Αγία Βαρβάρα).

Συνέχισε ο Λάμπρος Βαγενάς από την Κόνιτσα, που ήταν και ο πρώτος που πήρε άδεια να αντικαταστήσει το μικρό φορτηγάκι με λεωφορείο αγόνων γραμμών για τη συγκοινωνία του χωριού μας.

Τελευταίοι ανέλαβαν την υπεραστική γραμμή Κόνιτσας-Αμαράντου οι συγχωριανοί μας, Ζήκος Τσώχος και Χρήστος Ζιάκος.

Μετά από την συνταξιοδότηση του Ζήκου Τσώχου, στο χωριό μας μέχρι σήμερα έρχονται διάφορα λεωφορεία του ΚΤΕΛ Ιωαννίνων.

Ο κ. Φώτης Χ. Στέρτσος.

Από δεξιά: Κων. Τσιάτσης, Νικόλαος Ντισάκας, Χρήστος Ζιώγας, Χρήστος Ζιάκος, Χαράλαμπος Μακόπουλος, Παναγιώτης Κούκης, Φώτης Στέρτσος, Απόστολος Πέτσιος, Χρήστος Μακόπουλος στο βάθος η Δήμητρα Κασιόλα, εμπρός καθισμένος ο Ιωάννης Τσιάτσης. (φωτ. αρχείο Ευδοκίας Γιαννάτη).

Εκείνο που φτερούγισε στη σκέψη μου και με συγκίνησε περισσότερο ήταν αυτό που συνέβαινε τους καλοκαιρινούς μήνες.

Μέχρι το 1965 το φορτηγάκι σταματούσε στου Γκούγκα, εκεί ήταν και το τέρμα του.

Τους καλοκαιρινούς μήνες ερχόταν στο χωριό μας και πολλοί ξένοι επισκέπτες για να κάνουν λουτροθεραπεία στα φημισμένα του Ιαματικά Λουτρά.

Έπρεπε αυτοί οι άνθρωποι να φτάσουν στα Λουτρά με άλλο μέσον. Το μέσον αυτό ήταν τα γαϊδουράκια και τα λιγοστά μουλάρια του Τσεραπάτη μαχαλά και σπάνια των άλλων μαχαλάδων.

Μόλις λοιπόν το φορτηγάκι ξεπρόβαλλε αγκομαχώντας στον Αϊ-Θανάση της Πλάβαλης, οι γυναίκες οδηγούσαν τα υποταχτικά τους στου Γκούγκα και τα έδεναν σε διάφορους πλακούς (φράχτες) ή τα κρατούσαμε εμείς τα μικρά παιδιά.

Όταν σταματούσε το φορτηγάκι γινόταν η εξόρμηση των γυναικών στο πίσω μέρος της καρότσας του, για να βρουν κανένα Μπανιώτη (Λουόμενο) και να τον μεταφέρουν στα Λουτρά, που απείχαν μισή ώρα με τα ζώα, για να πάρουν το ασημένιο εικοσάρικο που ήταν η αμοιβή τους για τη μεταφορά των Λουομένων.

Εκείνο που έχει ιδιαίτερη αξία και δεν πρέπει να περάσει απαρατήρητο ήταν τα ευτράπελα που δημιουργούνταν μεταξύ των γυναικών που προσπαθούσαν να βρουν κανένα Μπανιώτη για να τον μεταφέρουν στα Λουτρά.

Κατά την εξόρμησή τους, στην καρότσα του φορτηγού εμποδίζονταν για λίγο η κάθοδος των συγχωριανών μας και ακολουθούσαν κάποια μικροσπρωξίματα.

Μερικές γυναίκες για να' ναι σύγουρες για το αγώι άρπαζαν μια βαλίτσα και τη

φόρτωναν στο ζώο τους.

Η Μπάμπω (γιαγιά) και ο Πάππος (παππούς) έψαχναν για τη βαλίτσα ώσπου την έβρισκαν και θέλοντας και μη ανηφόριζαν προς τα Λουτρά με το συγκεκριμένο ζώο.

Αν οι βαλίτσες ήταν πολλές δεν υπήρχε πρόβλημα. Πρόβλημα υπήρχε όταν ήταν λίγες και μια βαλίτσα τη διεκδικούσαν δύο και τρεις γυναίκες μαζί τραβώντας την η κάθε μία προς τη μεριά της με αποτέλεσμα να κόβεται καμιά φορά το χερούλι κι η Μπάμπω να φωνάζει.

Η γυναίκα την καθησύχαζε λέγοντάς της: «δεν έχει τίποτα θα το δέσουμε μ' ένα σύρμα από τον πλακό (φράχτης) της Φάναινας».

Υπήρχε όμως και η σταθερή πελατεία από τα προηγούμενα χρόνια. Τότε οι χαιρετούρες και τα αγκαλιάσματα έδιναν και έπαιρναν και οι γυναίκες ήταν ευχαριστημένες για το σύγουρο αγώνι.

Πολλές φορές έμπαινε και θέμα προτίμησης των ζώων. Άλλοι θέλανε ψηλά και άλλοι δυνατά και ήρεμα ζώα.

Οι γυναίκες που είχαν μικρό ζώο αν μετέφεραν κάποια εύσωμη κυρία, τη βαλίτσα τη μεταφέρανε φορτωμένες.

Ανεβαίνοντας τον ανηφορικό δρόμο με τη βαριά βαλίτσα στην πλάτη, μουρμούριζαν από την κούραση:

- Κούτσουρο η έρμη, αλάτι σαν σίδερο βαριά...

Δύσκολη η επιβίωση στο ορεινό χωριό μας.

Πολλές φορές τα ζώα τα οδηγούσαμε στα Λουτρά και μεις τα μικρά παιδιά αν οι μητέρες μας είχαν να κάνουν κάποια σοβαρή δουλειά.

Το ψηλό γκρίζο και αργό γαϊδούρι του φίλου μου το προτιμούσαν ψηλοί άνδρες και γυναίκες.

Μια φορά λοιπόν ο φίλος μου με το ψηλό γκρίζο γαϊδούρι μετέφερε έναν ψηλό κύριο που είχε κάνει πολλά χρόνια στην Αμερική και στο δρόμο του είχαν κολλήσει το παρατσούκλι «Αμερικάνος».

Ήταν υπερβολικά εύθυμος και καλαμπουρτζής. Όταν το τσιγάρο του έφτανε στη μέση, δάγκωνε το φίλτρο και έβαζε το τσιγάρο αναμμένο μέσα στο στόμα του και μεις φωνάζαμε και γελούσαμε.

Έβαλε η γιαγιά του μικρού φίλου μου από τη μια μεριά (μέρος) του σαμαριού τη βαλίτσα από την άλλη κάθισε ο Αμερικάνος και στο σκαρβέλι (σιδερένιος κρίκος στο πίσω μέρος του σαμαριού) κρέμασε ένα δίχτυ που περιείχε μια χάρτινη σακούλα με κουλούρια.

Από πίσω ακολουθούσε ο φίλος του τραβώντας από το καπίστρο το κοντό μαύρο γαϊδούρι που μετέφερε μια γριά.

Τα κουλούρια ήταν ο πειρασμός, έτρεχαν τα σάλια τους.

Ρωτάει ο πρώτος τον Αμερικάνο:

- Τι έχει Μπάρμπα η σακούλα που είναι στο δίχτυ;
- Κουλούρια παιδί μου.
- Πού τ' αγόρασες;
- Στα Γιάννενα, θέλεις ένα;

- Ναι.

- Πάρε.

Παιίνει ένα και το τρώει με λαμαργία.

- Δεν κάνει η μητέρα σου κουλούρια;

- Όχι δεν αδειάζει (ευκαιρεῖ) και δεν έχουμε και πολλή ζάχαρη.

Να δώσω ένα και στο φύλο μου;

- Δώστου.

Δεν κάνει και σένα κουλούρια η μητέρα σου;

- Όχι δεν κάνει, γιατί τ' αυγά τα πουλάμε στο μπακάλη για λίγα ψώνια και κανένα τετράδιο και μολύβι.

Το ένα κουλούρι έγιναν δύο, τρία, τέσσερα... η σακούλα πάει στη μέση.

Οι Μπανιώτες ανέβαιναν καβάλα στο κόνισμα (μικρό εκκλησάκι) του Πορφύρη αν ακολουθούνταν το δρομολόγιο δια μέσου Παναγίας και Καστέλι.

Αν το δρομολόγιο γινόταν απ' το κόψιμο, μονοπάτι κοντά στο βράχο της Μπάμπας, ανέβαιναν στο ζώο από το μικρό σκέμπι (βράχος) της Αϊ-Σωτήρας.

Όταν φτάναμε στα Λουτρά ξεφορτώναμε τα πράγματα και γυρίζαμε πίσω, πολλές φορές κατεβάζαμε Μπανιώτες για να φύγουν με το λεωφορείο την άλλη μέρα το πρωί.

Το βράδυ ξημέρωναν στο σπίτι του αγωγιάτη τρώγοντας το νόστιμο σπιτικό ντοματόζιο και άλλα παραδοσιακά φαγητά.

Άλλοτε πηγαίναμε το ξημέρωμα στα Λουτρά να κατεβάσουμε Μπανιώτες για να φύγουν το πρωί της ίδιας μέρας με το φορτηγάκι.

Αυτά συνέβαιναν μέχρι το 1966 που ο δρόμος πήγε για πρώτη φορά στα Λουτρά.

Τα χρήματα από τη μεταφορά των λουομένων ήταν ένα έσοδο για την κάθε γυναίκα του χωριού αν αργούσε η επιταγή από τα ξένα του μάστορα (χτίστη) άντρα της.

Με αυτή θα αγόραζε τα πρόχειρα ψώνια και θα ξεπροβοδούσε το παιδί της για το Γυμνάσιο της Κόνιτσας ή της Παγωνιανής.

Έτσι περνούσαν τα παιδικά μας χρόνια στον Αμάραντο κι αυτές οι αξέχαστες σκηνές, ειδωμένες μέσα από την αγνότητα των παιδικών μας ματιών, μένουν, ανεξίτηλες μέσα στην καρδιά και τη σκέψη μας.

Στο κείμενο αυτό προσπάθησα να μοιραστώ τις αναμνήσεις αυτές με τους τότε παιδικούς μου φύλους, να τις γνωρίσω στα παιδιά της σημερινής υπερσύγχρονης εποχής μας, και να καταθέσω τη νοσταλγία και τη συγκίνηση μου σ' αυτό το περιο-

Φορτηγό της παλιάς εποχής που εκτελούσε δρομολόγια στα χωριά μας. Πάνω από την καμπίνα του οδηγού υπήρχε ένα ορθογώνιο ανοιχτό κουτί που το λέγαμε κρεβάτι.

Εκεί καθόμασταν εμείς τα μικρά παιδιά...

δικό για να συνεχίσουν να ζουν οι αναμνήσεις των παιδικών μας χρόνων στον Αμάραντο.

Είμαι σίγουρος ότι οι εικόνες αυτές άγγιξαν σε πολλούς από τους συγχωριανούς μας, κάποια ευαίσθητη χορδή των παιδικών μας χρόνων, που φορτωμένη από τις υποχρεώσεις και θαμπωμένη από το χρόνο, είχε πάψει να πάλλεται.

Φώτης Χ. Στέρτσος

Αγίου Ραφαήλ 26
61300 ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΑ
ΤΗΛ. 0343-42653

Υ.Γ. Αγαπητέ Αναγνώστη:

Ζητώ την επιείκειά σου για τις τυχόν παραλείψεις και παραβλέψεις.

«Περί Λουτρών»

Ανύπαρκτη η ενημέρωση στους μετόχους όπως και σε όλους τους Αμαραντιώτες από τους υπεύθυνους για την υπόθεση των Λουτρών. Άγνοια. Έτσι δίνουν και παίρνουν τα σχόλια, για παρασκηνιακά και σκοτεινά μαγειρέματα, άρα ύποπτα και παράνομα.

Σε επίσκεψή μου στον κ. **Κ. Γαργάλα**, λογιστή της «Εταιρείας» μου ανέφερε τα εξής σε σχετικές ερωτήσεις.

Το ελλιπές κεφάλαιο της εταιρείας το κάλυψε ο Δήμος Κόνιτσας. Ότι μετά τη λήξη της σύμβασης του κ. Κατή δεν έβγαλαν, ως όφειλαν, στη δημοπρασία τα λουτρά, γιατί υπήρχε σε εκκρεμότητα αίτησή του, διεκδικώντας τη συνέχιση της σύμβασης βάσει του νόμου «περί επαγγελματικής στέγης». Δεν γνωρίζω εάν η αίτηση ήταν προφορική ή γραπτή!!! Όπως αναμενόταν δεν είχε νομική ισχύ και απορρίφηκε. Έτσι ο χρόνος ροκανίσθηκε και δεν υπήρχαν περιθώρια για δημοπρασία, παρά το ενδιαφέρον αρκετών. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του κ. **Ιωάννη Γεράση**, ο οποίος δήλωσε δημόσια, ότι προσφέρει 9.000.000 το χρόνο.

Τη φετινή λειτουργική εποχή (σεζόν) τα ανέλαβε η «Εταιρεία» και προσέλαβε τον κ. **Κατή** ως διευθυντή και την επόμενη χρονική περίοδο θα βγουν σε δημοπρασία.

Πάλι όμως γεννιούνται ερωτήματα:

Πότε συνήλθαν τα υπεύθυνα όργανα και αποφάσισαν;

Ποιό είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και πότε έγινε Γενική συνέλευση; Υπάρχουν οι υπογραφές υπευθύνων επί των αποφάσεων; Χρειάζονται πιο λεπτοί χειρισμοί, περισσότερη προσοχή, κοινώς διαφάνεια. Πριν εκτεθούν αυτοί, η Εταιρεία, αλλά και όλο το χωριό. Τώρα είναι μια καλή ευκαιρία, αφού ρυθμισθούν τα όποια διοικητικά, να γίνει ένας καλύτερος έλεγχος, ένας καλύτερος προγραμματισμός για καλύτερη συμπεριφορά στους ασθενείς, μια καλύτερη ενημέρωση και προπάντων διαφάνεια στη διαχείριση των οικονομικών, ξεκάθαρες και τίμιες δου-

λειές, πριν μας αναγκάσουν άλλοι, ήδη έχει αρχίσει έλεγχος σε δήμους, γιατί τότε ίσως να είναι και αργά...

Δεν υπάρχουν αφελείς σήμερα. Όλοι γνωρίζουν και όλοι έχουν όριο ανοχής. Και εκτός καφενείων μπορούν να τα πουν και πιο κάτω από την «καλύβα του Μάκκα» μπορούν να κατέβουν. Ας προληφθεί το όποιο δυσάρεστο...

Επίσης είναι ευνόητο και κατοχυρωμένο, ότι προτεραιότητα για εργασία, έχουν οι Αμαραντιώτες, οι άνεργοι και μετά οι οποιοιδήποτε άλλοι.

- Τα «Λουτρά» δεν είναι απλά και μόνο το οικονομικό συμφέρον. **Δεν είναι στίβος αρπαχτής και πλιάτσικου.** Είναι πηγή οικονομικών ωφελειών για πολλές οικογένειες, αλλά στα πλαίσια της ευπρέπειας και της διαφάνειας.

Η παρουσία του Αγίου Γεωργίου ως εκκλησία και εικόνισμα, απαιτεί τις πράξεις και τη συμπεριφορά εν γένει, να τη χαρακτηρίζει η τιμιότητα, ο σεβασμός στα ιερά και στους προγόνους, σ' αυτούς που στερήθηκαν, πείνασαν και ίδρωσαν να τα οικοδομήσουν, σ' αυτούς που πάλεψαν κινδυνεύοντας ακόμα και τη ζωή τους να τα διασώσουν για να τα καρπούμαστε «εμείς» σήμερα. Στην αρχή της λειτουργίας των, παραχωρήθηκαν από τους κατοίκους, στον Άγιο Γεώργιο. Δηλ. ανήκαν στην εκκλησία. Τα παραχώρησε η εκκλησία; εάν όχι τίθεται θέμα διαχείρισης...

Το κείμενο που ακολουθεί, είναι καταποιστικότατο και αποτελεί τεκμήριο.

(αναδημοσίευση κυρίου κειμένου και μετατροπή του σε μονοτονικό).

Ηπειρωτικόν Ημερολόγιον 1914 εκδ. ΤΖΑΛΟΠΟΥΛΟΣ

σελ. 180.

Ατμοθεραπευτήριον Ισβόρου Κονίτσης

... Και ανεφάνη ο ατμογόνος ούτος βράχος από του έτους 1880, οπότε μετ' εκπλήξεως παρετήρουν οι αγροίκοι χωρικοί, ότι εις εκείνο το μέρος δεν διετηρείτο χιών... ώστε από του 1890 εκίνησε την περιέργειαν Ισβοριτών τινων και εσκέφθησαν να μεταβάλλωσιν αυτό εις λουτράν ατμού... Το τοιούτον όμως δεν εβράδυνε να προσκρούσει επί της αντιζηλίας των Βέηδων του Λιασκοβικίου, οι οποίοι, ως αλλαχού αναφέρομεν, κατέχουν ως ιδιοκτησίαν των τα θειούχα λουτρά της Κονίτσης, εις τα οποία ευθύς αμέσως επήλθεν ο ανταγωνισμός και οι Βέηδες χάριν του συμφέροντός των δεν εβράδυναν να μεταχειρισθώσι πάντα δόλον δια την καταστροφήν των σκηνών του ατμού Ισβόρου. Προς τούτο απέστειλαν Τουρκοαλβανούς Λιάπηδες, με την εντολήν ν' αφαιρέσουν ό,τι υπήρχεν εις το Λουτρόν, να καύσωσι πάσας τας σκηνάς και να τρομοκρατήσωσι. Τούτο και εγένετο, οπότε εν μία ημέρα το Λουτρόν ερημώθη υπό των οργάνων των Βέηδων και **έκτοτε οι Ισβορίται δια να μη υποπέση εις τας χείρας της Οθωμ.** Κυβερνήσεως φρονίμως ποιούντες, αφιέρωσαν αυτό εις το Βακούφι, τον Αγ. Γεώργιον και επί των βράχων εκείνων ανύψωσαν λίθινον ιερόν στύλον, όπου υπερηφάνως ίστατο η εικών του Αγ. Γεωργίου στρατηλάτου φωτιζόμενη από του αμυδρού φως της κανδήλας και ούτως αιθεοσεβείς τουρκικά αρχαί κατά τον περί βακουφίων νόμον εσεβάσθησαν το ευεργετικόν εκείνο έδαφος...

Τα λουτρά ανελάμβανον επί ενοικίω Ισβορίται, 2-5 λίρας κατ' έτος αρχή, κατόπιν 10-15 και από του 1900, 50-60 λίρας. Είτα επί της ατμογόνου οπής κατεσκευάσθη λιθίνη καλύβη διηρεμένη εις δύο διαμερίσματα... Προσέρχονται κατ' έτος 200-

500 άτομα εκ Μολίστης, Σταριτσάνης, Βουρμπιάνης, Καστανιάνης κ.α. Οι Ισβορίται αποκαθιστώσιν εκεί εις τους βράχους, αγοράν ολόκληρον εκ ιρέατος, γάλακτος και των τοιούτων εις προσιτήν εις πάντα τιμήν... Οι πλείστοι επισκέπται φέρουσι μαζί των βαρελάκια οίνου. Δι έκαστον δε λουτρόν κατέβαλλον προ ετών 60 παράδες, η υξήθη δε βαθμηδόν ήδη εις 2-3 γρόσια κατ' άτομον.

- Ας έχουμε υπ' όψη μας, πως ό,τι κληρονομήσαμε, δεν μας ανήκει, απλώς δανεικό είναι, για να το παραδώσουμε στις επόμενες γενιές...

ΠΑΙΔΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Πάντα όσα χρόνια και αν περάσουν ο καθένας μας θα θυμάται τα παιδικά του χρόνια, έτσι και εγώ τα θυμάμαι λες και ήταν μόλις εχθές. Για το παρακάτω κείμενο που θα γράψω θα ήθελα να με συγχωρήσετε αν τυχόν κάνω μερικά λάθη, ίσως επειδή διανύω το πεντηκοστό πέμπτο έτος της ηλικίας μου.

Θα ξεκινήσω από πολύ μικρή ηλικία στην εποχή του πολέμου, το μόνο που θυμάμαι από αυτή την εποχή είναι ότι είχαμε φύγει από το χωριό και είχαμε εγκατασταθεί σε ένα μικρό σπίτι, στην Κόνιτσα. Σ' αυτό το μικρό σπίτι διέμεναν τρεις οικογένειες: στο ένα δωμάτιο έμενε η οικογένεια του Βασίλη του Μυλωνά (στα μπάσια), στο άλλο ο Κώστας ο Νάκος και εμείς σε ένα μικρό δωμάτιο. Για παρέα είχα πάντα τον αγαπημένο μου ξάδερφο, Κλέαρχο. Δίπλα από το σπίτι μας υπήρχε ένα στρατόπεδο, στο οποίο πηγαίναμε και χαζεύαμε τους φαντάρους. Μετά από λίγο καιρό επιστρέψαμε στο χωριό μας αφότου είχε τελειώσει ο πόλεμος.

Από την σχολική μου περίοδο θυμάμαι ότι στην πρώτη τάξη του Δημοτικού είχαμε για δάσκαλο τον Δήμο. Αυτή την χρονιά κάναμε μάθημα στην μικρή αίθουσα. Στη μία μεριά ήμαστε τα παιδιά της Πρώτης τάξης και στην άλλη η Πέμπτη και η Έκτη τάξη. Εκείνο το χειμώνα θυμάμαι ότι τα περισσότερα παιδιά βήχαμε (γκουχαλούσαμε) και ο Δήμος μετά από κάποια στιγμή άρχισε να εκνευρίζεται και μας μάλωνε. Εμείς προσπαθούσαμε να το καταπνίξουμε, αλλά με το που άρχιζαν τα μεγαλύτερα παιδιά να βήχουν αρχίζαμε και εμείς και γινόταν ένας χαμός μέσα στην τάξη.

Στις επόμενες τάξεις είχαμε για Δασκάλα την Χρυσούλα από την Λαμία, η οποία έμενε στο σπίτι του Γιατρού.

Σχολείο κάναμε πρωί και απόγευμα. Τα μεσημέρια περιμέναμε να ακούσουμε από το ράδιο να αρχίζουν οι ειδήσεις των 12:00 γιατί αυτό σήμαινε για εμάς ότι

Ο κ. Παναγιώτης Ιωάννου Κούκης.

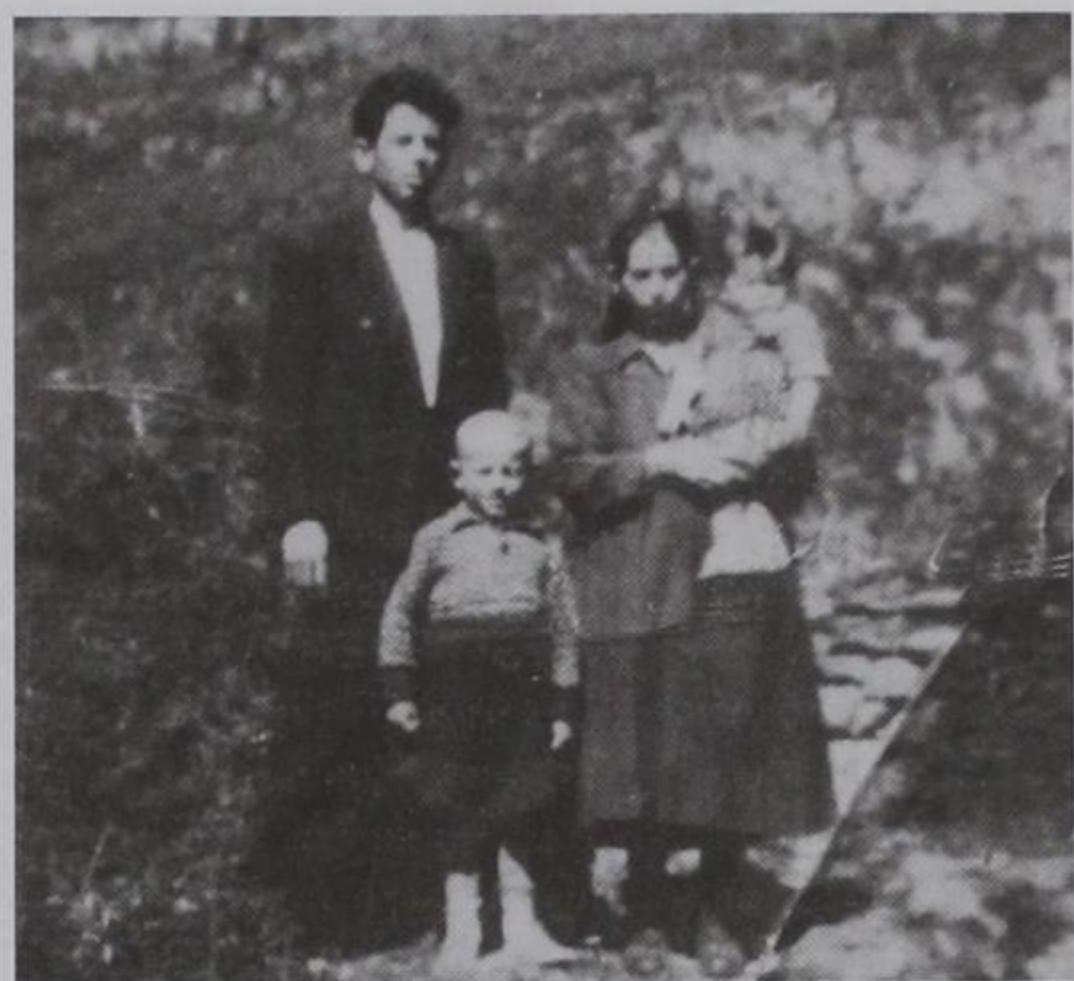
είχε έρθει η ώρα να σχολάσουμε. Το ράδιο τότε δούλευε με γεννήτρια γιατί στο χωριό δεν υπήρχε φεύγμα. Το χωνί το είχαν τοποθετήσει στον έλατο για να μπορεί να ακούει όλο το χωριό. Το απόγευμα περιμέναμε τον Μήτσο τον Ζιώγα να χτυπήσει την καμπάνα για να σχολάσουμε.

Θα ήθελα ακόμα να αναφερθώ στον δάσκαλό μου, τον Δήμο. Ήταν ένας άριστος εκπαιδευτικός και όλα τα παιδιά που ανέλαβε εξελίχθηκαν σε άξιους και ικανούς ανθρώπους και πέτυχαν όλοι στην ζωή τους. Πολλοί μάλιστα ακολούθησαν το επάγγελμά του. Το μόνο άσχημο ήταν όταν δεν είχες διαβάσει έπεφτε βέργα. Τότε εμάς μας κακοφαινόταν, αλλά τελικά αποδείχτηκε ότι το έκανε για το καλό μας. Ο Δήμος εκτός από καλός δάσκαλος ήταν και καλός κυνηγός. Το χειμώνα καταλαβαίναμε αν τα είχε πάει καλά στο κυνήγι αν τον βλέπαμε να μπαίνει χαμογελαστός στην τάξη. Τα μαθητικά μας χρόνια ήταν πολύ δύσκολα γιατί τότε δεν υπήρχαν τα τετράδια και το στυλό, τότε υπήρχε η πλάκα με το κοντύλι και την πένα με το μελάνι, που χυνόταν στα βιβλία και μουτζούρωνε τα δάχτυλά μας.

Βέβαια υπήρξαν και καλές στιγμές που έχουμε να θυμόμαστε. Τα παιχνίδια που παίζαμε στο προαύλιο του σχολείου, τρέχαμε στις μουζακάβες που ήταν στην πλαγιά και από εκεί κατεβαίναμε ιδρωμένοι στην βρύση του ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ για κρύο νερό. Κάποτε το νερό αυτής της βρύσης το βγάλανε ακατάλληλο όμως εγώ δεν θυμάμαι να έπαθε κάτι κάποιος.

Από τα σχολικά μου χρόνια έχω ακόμα να θυμάμαι τις εκδρομές που κάναμε στην Ζάνα, στο Μπόγκοβο ή στον ΑΓ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟ. Μια χρονιά στο Μπόγκοβο συναντηθήκαμε τρία σχολεία: της Πυξαριάς, της Πλάβαλης και το δικό μας. Εκείνη την χρονιά η Πυξαριά είχε 16 παιδιά και η Πλάβαλη 40. Εμείς όμως ήμασταν πολλά περισσότερα. Έτσι εμείς καμαρώναμε και προσπαθούσαμε να τους επιβληθούμε. Όταν μας έλεγε ο Δήμος να ετοιμαστούμε για μία συγκεκριμένη ημερομηνία για να πάμε εκδρομή εμείς πετάγαμε από την χαρά μας. Πηγαίναμε στην Μάνα (ο Πατέρας συνήθως έλειπε στα ξένα) και της λέγαμε να μας ετοιμάσει κάτι, τι να μας ετοιμάσει εκείνη την εποχή; μας βάζανε λίγες αλαγγίτες, ένα αβγό, λίγη πίτα και ψωμί. Μια χρονιά όμως όλο το σχολείο έβαλε από ένα τάλιρο και ψήσαμε στην Ζάνα. Η χαρά μας ήταν απερίγραπτη και ξεκινήσαμε από το χωριό για την Ζάνα με τραγούδι.

Την εποχή την δική μου στο σχολείο μας μοίραζαν γάλα σε σκόνη και στο διάλειμμα τυρί με βούτυρο, αυτό το τυρί ήταν το πιο νόστιμο που έχω δοκιμάσει στην ζωή μου.

Ο κ. Ιωάννης Κούκης, η σύζυγός του Αμαλία με τα παιδιά τους Παναγιώτη και Μιχάλη στην Παναγία.

Ο κ. Ιωάννης Κούκης, η σύζυγός του Αμαλία με τα παιδιά τους Παναγιώτη και Μιχάλη στην Παναγία. Βέργα. Τότε εμάς μας κακοφαινόταν, αλλά τελικά αποδείχτηκε ότι το έκανε για το καλό μας. Ο Δήμος εκτός από καλός δάσκαλος ήταν και καλός κυνηγός. Το χειμώνα καταλαβαίναμε αν τα είχε πάει καλά στο κυνήγι αν τον βλέπαμε να μπαίνει χαμογελαστός στην τάξη. Τα μαθητικά μας χρόνια ήταν πολύ δύσκολα γιατί τότε δεν υπήρχαν τα τετράδια και το στυλό, τότε υπήρχε η πλάκα με το κοντύλι και την πένα με το μελάνι, που χυνόταν στα βιβλία και μουτζούρωνε τα δάχτυλά μας.

Βέβαια υπήρξαν και καλές στιγμές που έχουμε να θυμόμαστε. Τα παιχνίδια που παίζαμε στο προαύλιο του σχολείου, τρέχαμε στις μουζακάβες που ήταν στην πλαγιά και από εκεί κατεβαίναμε ιδρωμένοι στην βρύση του ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ για κρύο νερό. Κάποτε το νερό αυτής της βρύσης το βγάλανε ακατάλληλο όμως εγώ δεν θυμάμαι να έπαθε κάτι κάποιος.

Από τα σχολικά μου χρόνια έχω ακόμα να θυμάμαι τις εκδρομές που κάναμε στην Ζάνα, στο Μπόγκοβο ή στον ΑΓ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟ. Μια χρονιά στο Μπόγκοβο συναντηθήκαμε τρία σχολεία: της Πυξαριάς, της Πλάβαλης και το δικό μας. Εκείνη την χρονιά η Πυξαριά είχε 16 παιδιά και η Πλάβαλη 40. Εμείς όμως ήμασταν πολλά περισσότερα. Έτσι εμείς καμαρώναμε και προσπαθούσαμε να τους επιβληθούμε. Όταν μας έλεγε ο Δήμος να ετοιμαστούμε για μία συγκεκριμένη ημερομηνία για να πάμε εκδρομή εμείς πετάγαμε από την χαρά μας. Πηγαίναμε στην Μάνα (ο Πατέρας συνήθως έλειπε στα ξένα) και της λέγαμε να μας ετοιμάσει κάτι, τι να μας ετοιμάσει εκείνη την εποχή; μας βάζανε λίγες αλαγγίτες, ένα αβγό, λίγη πίτα και ψωμί. Μια χρονιά όμως όλο το σχολείο έβαλε από ένα τάλιρο και ψήσαμε στην Ζάνα. Η χαρά μας ήταν απερίγραπτη και ξεκινήσαμε από το χωριό για την Ζάνα με τραγούδι.

Την εποχή την δική μου στο σχολείο μας μοίραζαν γάλα σε σκόνη και στο διάλειμμα τυρί με βούτυρο, αυτό το τυρί ήταν το πιο νόστιμο που έχω δοκιμάσει στην ζωή μου.

Δεξιά: Απόστολος και Παναγιώτης Βλαχάβας, Παναγιώτης Κούκης, Βασιλειος Νόκος,
Ελευθερία Μπλάνου, Χαρίκλεια Ψαρρά, Μιχάλης Κούκης.

Στο σχολείο είχαμε σόμπες για τον χειμώνα. Το κάθε παιδί έπρεπε να φέρει ένα ξύλο. Η μικρή αίθουσα ζεσταίνοταν, αλλά στην μεγάλη τουρτουράζανε.

Κάθε Κυριακή όλο το σχολείο πήγαινε στην εκκλησία του ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ. Κάθε φορά ένας μαθητής έλεγε το Πάτερ Ημών και το Πιστεύω. Τότε είχαμε για παπά τον Παπα-Γιώργη.

Από τα παιδικά μου χρόνια έντονα θυμάμαι τις γιορτές των Χριστουγέννων. Τις περιμέναμε με χαρά για να δούμε τους πατεράδες μας που γύριζαν από τα ξένα και μας έφερναν καλούδια. Αδημονούσαμε για την Παραμονή των Χριστουγέννων για να πούμε τα Κόλιεντα σ' όλα τα σπίτια του χωριού με τις Τζιουμάκες για να μας δώσουνε από ένα κουλούρι. Άν πηγαίναμε σε σπίτια συγγενών μας έδιναν μεγαλύτερο κουλούρι και κανά φράγκο. Όταν τελειώναμε πηγαίναμε στο μαγαζί του Χαρίση Μπλάνου και πάρναμε κιτρομπόμπολα. Μερικές φορές μαζί με τις δραχμές και τα πενηνταράκια βάζαμε και κάποιο παλιό νόμισμα και ο Πάππος που δεν έβλεπε καλά το έπαιρνε. Μετά ερχόταν ο Βασίλης και του έλεγε: πάλι μωρέ Πάππο σε ξεγέλασαν τα παιδιά;

Αξέχαστες χειμωνιάτικες μέρες. Το Χωριό γεμάτο χόσμο, με τους πατεράδες μας να έχουν γυρίσει από τα ξένα και τα καφενεία γεμάτα με τους χωριανούς μας να παίζουν δηλωτή και πρέφα. Ο κερδισμένος έπαιρνε ένα λουκούμι και τα πειράγματα άρχιζαν στην παρέα. Πολλές φορές άκουγα τους γέροντες να λένε άιστε να παίζουμε ένα στα δύο. Έσπαγα το κεφάλι μου να καταλάβω τι εννοούσαν. Μια φορά όμως, που είδα να τελειώνουν ένα παιχνίδι τέσσερα γερόντια και στο τέλος να τους φέρνουν ένα λουκούμι κομμένο στα δύο κατάλαβα τελικά τι εννοούσαν με αυτή την φράση. Ακόμα, εξετάζανε ποιός θα κάτσει δίπλα τους. Αν δεν θέλανε

κάποιον λέγανε ήρθε ο Μακρυνούρης. Δεν το έλεγαν όμως με κακία.

Τον χειμώνα, που ήταν όλοι στο Χωριό, κάναμε πολλά γλέντια από σπίτι σε σπίτι ή στα καφενεία. Θυμάμαι τον Νάσιο με το βιολί από την Βούρμπιανη, που ερχόταν με τα πόδια από τον ΑΓ. ΘΑΝΑΣΗ. Στα σπίτια τα γλέντια γίνονταν με Γραμμόφωνο αν υπήρχε ειδάλλως ξεκινάγαμε το τραγούδι με το στόμα. Στα τραπέζια υπήρχαν κρασί, τζομπόχελα και κανένα λουκάνικο, που κρεμάγαμε στο ταβάνι, λίγο παστουριμά και κρασί. Φτωχικά πράγματα αλλά με πλούσια διάθεση και κέφι.

**Παναγιώτης Ιωάννου Κούκης
2001 Αθήνα**

Ο Παναγιώτης Ι. Κούκης με τον αδελφό του Μιχάλη σε παιδική ηλικία και με την μητέρα τους κ. Αμαλία.

Η Απογραφή πληθυσμού και το Αλβανικό πρόβλημα

Όπως σε όλη τη χώρα, έτσι και στο χωριό μας, έγινε η απογραφή του πληθυσμού. Είναι γνωστό ότι τα χωριά έχουν ερημωθεί. Αυτό είναι το αποτέλεσμα της αδιαφορίας των εκάστοτε κυβερνήσεων. Γι' αυτό προσπάθησαν να μεταφέρουν πληθυσμούς από τις πόλεις, για να παρουσιάσουν ικανοποιητικό αριθμό και έτσι ν' αποσπάσουν περισσότερα οικονομικά οφέλη. Πράγμα το οποίο πρακτικά δεν έχει αποδειχθεί αφού είναι άλλοι παράγοντες που καθορίζουν τη διανομή. Προσωπικά είμαι εναντίον της δημιουργίας πλασματικής εικόνας, γιατί έτσι χάνουμε την ουσία του πράγματος και δεν αντιμετωπίζουμε το πρόβλημα στη ρίζα του. Και βεβαίως δεν ερμηνεύω τα πάντα με το οικονομικό όφελος, στην παγίδα του οποίου έπεσαν και οι διαχειριστές της απογραφής του χωριού μας. Στην αγωνία τους για συγκέντρωση περισσοτέρων ατόμων μετέφεραν Αλβανούς μετανάστες (νόμιμους και λαθραίους) από την Κόνιτσα και την Αλβανία. Την ευθύνη ασφαλώς φέρνει ο Δήμος Κόνιτσας, αφού για την μεταφορά τους χρησιμοποιήθηκε λεωφορείο του, πρωτοστάτησε ο δημοτικός σύμβουλος και χωριανός μας, κ. Θωμάς Παπαμιχάλης σε συνεργασία με τον πάρεδρο κ. Βασίλειο Ζακόπουλο. Και αναρωτιέμαι. Εφ' όσον χρειαζόταν άτομα, γιατί δεν υπήρχε περισσότερη ενημέρωση και οργάνωση για μεταφορά Αμαραντιωτών; Τη στιγμή μάλιστα που μέρος των εξόδων ανελάμ-

... Κι όταν τύχει ποτέ να μην έχουν ελεύθερα τα χέρια με το πόδι τους πυροβολούν και με τα δόντια κρατούν το γιαταγάνι τους... λέει ένα δημοτικό τους τραγούδι εξυμνώντας τους με υπερβολή. Ο συγκεκριμένος χορός των ζαλισμένων «τσαρόσι» αυτόν που χόρεψαν, στην πλατεία, ήταν σίγουρα πολεμικός χορός και αποτελούσε πρόκληση.

βανε ο Δήμος; Γιατί για μια ακόμη φορά αυτή η ασυνεννοησία μεταξύ των Φορέων; Γιατί παίρνονται αποφάσεις και πρωτοβουλίες προσωπικές και όχι συλλογικές, όπως θα έπρεπε να είναι οι διαδικασίες όλες; εκτός εάν επιδίωκαν στην μεταφορά αυτού του πληθυσμού. «Δερβεναγάδες» δεν είχαμε ποτέ στο χωριό, τώρα θ' αποκτήσουμε;

Χρειάζεται περισσότερη σοβαρότητα, περίσκεψη, μα κυρίως συνεννόηση, ας αφήσουμε τους εγωισμούς, τις υπεροψίες ή τυχόν μικροτιποτένια συμφέροντα. Οι αποφάσεις για θέματα που γεννούν πολιτικές και μάλιστα εθνικές, χρειάζονται γνώσεις και υπευθυνότητα. Άλλα έστω και οι **εναπομείναντες κάτοικοι να είχαν ερωτηθεί, με τη σοφία που κουβαλούν**, απόρροια των εμπειριών του παρελθόντος, με το ένστικτο της επιβίωσης και μόνο, θα μπορούσαν να είχαν δώσει τη λύση. Και το απέδειξαν αυτό με τη στάση τους. **Προς τιμήν τους**, έμειναν διακριτικά μακριά και ούτε καν από περιέργεια δεν πέρασαν από την πλατεία, εκτός δύο τριών ατόμων. Αμέτοχοι σ' αυτά που γίνονται χωρίς την έγκρισή τους. Ούτε καν όταν άρχισαν τα κλαρίνα και τα ντέφια δεν πέρασαν. (Τα είχαν φέρει μαζί τους οι Αλβανοί απ' το Ραντάτι, με τα γαϊδουρομούλαρά τους, άλλη ευθύνη κι αυτή το πέρασμα των συνόρων). Ίσως και να κλείστηκαν περισσότερο στα σπίτια τους, αφού σ' έπιανε «ρίγος» (τσιτίνιαζε το κορμί) απ' τις Αλβανικές κραυγές. Ήταν κυρίαρχοι. Το γλεντούσαν με φαγοπότι-(ποιοι έβαλαν τα έξοδα;)- και το χόρευαν. Και μάλιστα με τον πολεμικό χορό «τσαρόσι» των ζαλισμένων.

Άναρθρες κραυγές και χτυπήματα στη γη.

«... Και όταν τύχει ποτέ να μην έχουν ελεύθερα τα χέρια, με το πόδι τους πυροβολούν και με τα δόντια κρατούν το Γιαταγάνι τους...» λέει ένα δημοτικό τους τραγούδι (παραποιημένο απ' τον δικό μας Κυναίγειρο) εξυμώντας τους με υπερβολή. Και αυτό το χόρεψαν παραστατικότατα, παίρνοντας το τοποθετημένο μπουκάλι στη γη με τα δόντια... (βλ. φωτ/φία). Δεν ήταν τυχαίο. Αυτοί ξέρουν τι κάνουν. Εμείς, γιατί να τους ανοίγουμε την όρεξη; Αδηφάγα «τέρατα» είναι πάντα άρπαγες και πλιατσικολόγοι. Και σ' εποχές ύποπτες και επικίνδυνες. Όταν οι διώξεις στ' αδέρφια μας της Β. Ήπειρου εντείνονται, όταν γι' αυτούς τα βασικά ανθρώπινα δικαιώματα παραβιάζονται. Ο ίδιος ο Μπερίσα, κατήγγειλε το καθεστώς Μέτα, ότι η απογραφή στηρίζεται στο κομ/κό καθεστώς του 1976, αντιβαίνει στη σύμβαση της Ευρώπης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη διεθνή σύμβαση για τις ελευθερίες και τα δικαιώματα των εθνικών μειονοτήτων. Η απογραφή είχε αρχίσει την 1η Απριλίου και τελείωσε στις 30. Σ' αυτή την απογραφή δεν συμμετείχε η Εθνική Ελληνική Μειονότητα διαμαρτυρόμενη για την άρνηση του καθεστώτος να συμπεριλάβει τη δήλωση της εθνικότητας, του θρησκεύματος και της γλώσσας. Λαϊκό Βήμα 3-5-2001. Ας μην μας διαφεύγει και μην εθελοτυφλούμε στις διεκδικήσεις τους. Πάλι είναι στο προσκήνιο και πάλι έχουν αναστατώσει όλα τα Βαλκάνια. Και δεν περιορίζονται στο Βορά. Μετά από υποκινήσεις και παροτρύνσεις, δεν διστάζουν να διεκδικήσουν τη Θεσπρωτία και σχεδόν όλη την Ήπειρο και φυσικά το χωριό μας. Στο παρασκήνιο δουλεύουν εναντίον μας ισχυρές δυνάμεις (ΗΠΑ, Γερμανία, Τουρκία κ.α.) έτσι η χώρα μας πέφτει σε δεινή θέση. **Με άνεση θα μπορούσε η «Ευρωπαϊκή Ένωση» με την ψυχρότητα που τη διαχρίνει να χαρακτηρίσει «τίτλο δικαιωμάτων» την απογραφή Αλβανών.** Βγάζει ένα «φιλμάνι» για εκμετάλλευση ή δήθεν συνεκμετάλλευση στην παραμεθόριο γη και άντε να τους εμποδίσεις. Και τα Φιρμάνια τα «Φράγκικα» είναι πολύ πιο βάρβαρα ακόμη κι απ' τα Τούρκικα. Και μεις βρισκόμαστε σε μειονεκτική θέση. Η ερήμωση

Αυτές τις ώρες, που οι πραγματικοί Βορειοηπειρώτες χρειάζονται τη βοήθειά μας, αυτοί που κάποτε χρησιμοποίησαν τον τίτλο τους και εισήχθησαν σε παν/μια, που αποκόμησαν τίτλους σπουδών και οικονομικά οφέλη θα τους θυμηθούν; Θα τους συμπαρασταθούν ή θα τους γυρίσουν την πλάτη; Τουλάχιστον αν μη τι άλλο, ας μην υποθάλπουν το «Αλβανικό στοιχείο στον τόπο μας».

(Στη φωτ. η Χαρίκλεια Κ. Ντάψη μαυροφορούσα ως Β. Ήπειρος σε γιορτή στο Δημοτικό σχολείο του χωριού παλαιότερα).

(Τα σχόλια ουδεμία σχέση έχουν με τα άτομα της φωτογραφίας).

του χωριού μας, των σπιτιών μας, των χωραφιών μας, ελλείψεις τίτλων σε πολλούς, το ανύπαρκτο τοπογραφικό κτηματολόγιο, είναι εργαλεία στα χέρια των επίβουλων. Ας μην ξεχνάμε και την παλιά τους πρόταση για κατοίκηση και καλλιέργεια των εγκαταλειμμένων χωριών. Και σήμερα χρησιμοποιούν το «Κορσάτσικο» για βοσκότοπο, πριν έρθει ο στρατός στον Άγιο Νικόλαο, έκοβαν το χόρτο στου «Σιέστρη» και στη «Λίμνη», ολόκληρες οικογένειες διανυκτέρευαν εκεί. Τα δε κοπάδια τους έφταναν στη «Φτέρη». Ελπίζω να μη δούμε τους «Μεθοριακούς» να κυνηγούν εμάς για να επιβάλλουν τα παραπάνω, τις έξωθεν εντολές.

Και μεις τι κάνουμε; επωάζουμε το αυγό του Φιδιού!

Υποθάλπουμε την όλη κατάσταση. Πιστεύω όχι εσκεμμένα, αλλά από σειρά λαθών. Θέλει προσοχή, καλύτερη συνεργασία, για συλλογικές αποφάσεις, για να μη γίνει η Απογραφή ή η κάθε είδους απογραφή, Διαγραφή των κατοίκων και του τόπου μας...

- Για περισσότερη ενημέρωση, έτσι για την «ιστορία» ν' αναφέρω ότι, υπεύθυνη της απογραφής ήταν η κ. Μαρία Γαϊτανίδου με γραμματείς τη Μαρία Χ. Τσάτση και τον Ιωάννη Βάρνα. Απογράφτηκαν 88 στο χωριό και 11 στα Λουτρά, όχι όμως στρατιώτες, ο αριθμός τους είναι απόρρητος. Η Στατιστική υπηρεσία που μου έδωσε τα στοιχεία δεν δίνει άλλες λεπτομέρειες ούτε και την εθνότητα, έτσι δεν γνωρίζουμε πόσους Αλβανούς κατέγραψαν. Γνωρίζουμε όμως πολύ καλά όλοι, ότι μόνον έναν έχουμε, τον Λιγκό (Γρηγόρη) Ρουστά από τους «Πόδες» κατά περιόδους και σπανίως τα αδέρφια του, Γιάννη και Αλφρέδο. Από τους εξήντα έναν που βρέθηκαν στο χωριό οι επτά ήταν λαθραίοι (επιπλέον ευθύνη), βρέθηκαν αργά το απόγευμα σε έλεγχο των Μεθοριακών. Και σ' άλλα χωριά επιχειρήθηκε απογραφή Αλβανών, αλλά εκδιώχθηκαν βίαια. (έγινε θέμα στις ειδήσεις των τηλ/σεων). Οι απογραφέντες του 1991 ήταν 125 άτομα.

Είμαι υποχρεωμένος να καταγράψω τα γεγονότα και να καταθέτω υπεύθυνα τις απόψεις μου για την ενημέρωση των Αμαραντιωτών, των σημερινών, αλλά και των μελλοντικών. (Όταν κάτι είναι δυσάρεστο, δεν φταίει η καταγραφή, αλλά οι δημιουργοί του γεγονότος). Υπήρξε έντονο το ενδιαφέρον των συγχωριανών μας μαζί με την ανησυχία τους. **Χαρακτηριστική και άκρως ενδιαφέρουσα είναι και η επι-**

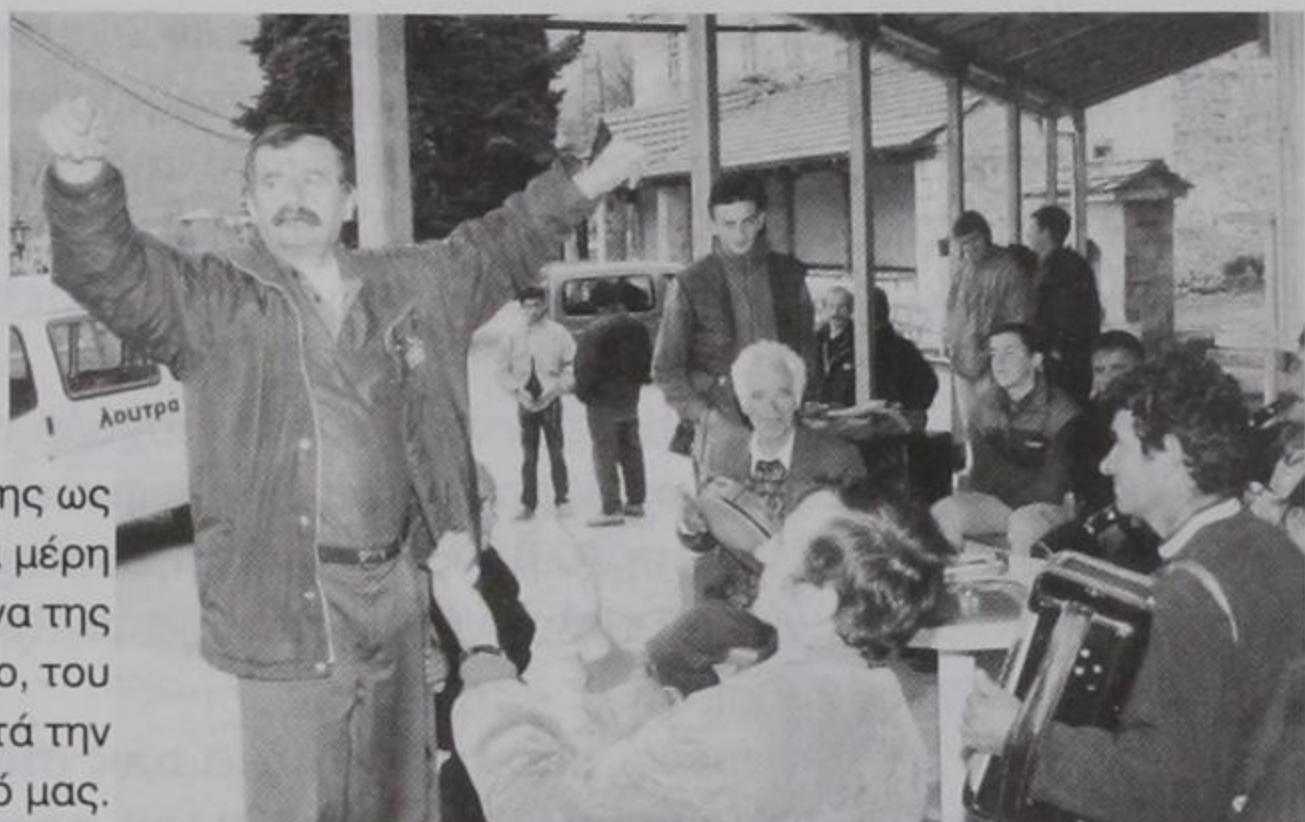

Το γλέντι, ο χορός, καλά κρατεί. Οι Αλβανοί στο «τσακίρ» κέφι στην πλατεία του χωριού του Αγίου Γεωργίου μόνοι τους, σαν σε κατάληψη... ευτυχώς προσωρινή.

Κραυγές και χτυπήματα στη γη, χαρακτηριστικά πολεμικού χορού.

στολή που ακολουθεί από τον αγαπητό κ. Παναγιώτη Κωστάκη από την Αμερική, στον οποίο εύχομαι καλή και γρήγορη επάνοδο στην πάτρια γη.

Ο κ. Θωμάς Παπαμιχάλης ως ενορχηστρωτής κατανέμει τα μέρη της μουσικής στα όργανα της ορχήστρας. Τον ίδιο ρόλο, του «ενορχηστρωτή» έπαιξε και κατά την απογραφή Αλβανών στο χωριό μας.

Nέα Υόρκη τη 13 Ιουνίου 2001

Ένας ξενιτεμένος εκφράζει το ΠΑΡΑΠΟΝΟ του και το ερώτημα: «ΓΙΑΤΙ;»

Αγαπητοί πατριώτες γειά σας·

Κατά την απογραφή του πληθυσμού στην πατρίδα μας, διάβασα στον Ελλαδικό τύπο πως ο Δήμος Κόνιτσας και οι εκπρόσωποι του χωριού μας αποφάσισαν και δήλωσαν ως κατοίκους του Αμαράντου άνω των 60 ατόμων (Αλβανικής καταγωγής).

Σαν Έλληνας αισθάνθηκα ντροπή και σαν Αμαραντιώτης αισθάνθηκα εγκαλειμένος και απογοητευμένος.

Τα «αδέλφια μας του Δήμου Κόνιτσας» αδελφοποιούνται με τους βαρβάρους φονιάδες της ιδιαιτέρας μου πατρίδας.

Είναι το πισώπλατο μαχαίρωμα σε όλους αυτούς που ακόμα δεν ξέχασαν και δεν πρόκειται να ξεχάσουν τον εξευτελισμό και το ρεζιλίκι.

Το αίμα των χιλιάδων σκοτωμένων από τα «αδέλφια σας» δεν ξεχνιέται.

Είναι η έσχατη κατάντια του ξεπουλημένου.

Τα σκλαβωμένα χωριά και οι πόλεις μας δεν ξεχνιούνται.

Λαοί που δεν έχουν σεβασμό στα ιδανικά των προγόνων τους διαφθείρονται.

Λαοί που ξεχνάνε την ιστορία τους ισοπεδώνονται και χάνονται.

Θέλω να πιστεύω πως οι περισσότεροι Αμαραντιώτες δεν συμμερίζονται τις πράξεις του Δήμου Κόνιτσας.

Παρακαλώ τον υπεύθυνο κόσμο να παρέμβει αποφασιστικά, ώστε οι πολιτικές αρχές και αξίες να μην υποταχθούν στην λογική τυχόν σκοπιμοτήτων.

Με επίκεντρο τον συνεχιζόμενο Αλβανικό εθνικισμό όπως διαφαίνεται από την σύγκρουση μεταξύ Αλβανών ταραχοποιών και κυβερνητικών δυνάμεων στα Σκόπια, σε περίπτωση που η βία ακολουθήσει μια τροχιά προς το νότο, πιθανότατα θα περιλάβει την Ελλάδα. Όλη η περιοχή θα μετατραπεί σε ένα σκληρό πεδίο μάχης,

όπως συνέβη και κατά την διάρκεια των πρώτων 25 ετών του προηγούμενου αιώνα.

Μετά την σύλληψη Μιλόσεβιτς και την συντριβή των Σέρβων, ο Αλβανικός εθνικισμός συνιστά την πλέον ισχυρή απειλή κατά της ισορροπίας και της σταθερότητας στην περιοχή. Αφού (όπως και οι Σέρβοι) πιστεύουν και αυτοί, ότι αποτελούν έθνος αλύτρωτο και επιθυμούν την ένωση των ομοεθνών τους σε μία «Μεγάλη Αλβανία».

Παρότι το Αλβανικό κράτος δεν είναι τόσο ισχυρό στρατιωτικά, για να υποστηρίξει μια τέτοια υπόθεση, οι Αλβανοί του Κοσσυφοπεδίου έδιωξαν περισσότερους από 100.000 Σέρβους και μη Αλβανούς εκτός της επαρχίας, ενώ εδώ και δύο χρόνια 37.000 άνδρες του ΝΑΤΟ δεν έχουν επιτύχει ακόμα την πλήρη αποκατάσταση της ειρήνης στην περιοχή.

Οι Αλβανοί ενθαρρυμένοι από την επιτυχία τους στο Κοσσυφοπέδιο και χρηματοδοτούμενοι από λαθρεμπόριο ναρκωτικών και πορνείας, επέδραμαν εναντίον του επόμενου στόχου τους των Σκοπίων.

Οι μεγάλοι πρέπει να έχουν μια σαφέστατη πολιτική για την περιοχή και οπωσδήποτε να αντιμετωπίσουν και να καταστείλουν τον Αλβανικό εθνικισμό, αλλιώς η αναταραχή θα κατευθυνθεί νοτιότερα στα σύνορα με την Ελλάδα.

Εάν όμως συνεχιστεί η αποσπασματική και κατά περίπτωση αντιμετώπιση της κατάστασης που επικρατεί στα Βαλκάνια, υπάρχει σαφώς το ενδεχόμενο η κατάσταση να χειροτερεύσει και να εξελιχθεί σε νέο λουτρό αίματος.

Η μάσκα του εκσυγχρονισμού και της παγκοσμιοποίησης προσπαθούν να προπαγανδίσουν, να ξεπουλήσουν τα εθνικά μας ιδεώδη και το Ελληνικό έθνος στα ξένα συμφέροντα.

Κλείνοντας σας χαρίζω αυτό το κείμενο:

«Και βγήκαν τώρα κάτι ειδικοί μας κυβερνήτες Έλληνες, που είπαν να μας σβήσουν την Αγίαν πίστη, ότι η Φραγκιά δεν μας θέλει με τοιούτον ντύμα ορθόδοξον εθνικόν. Και εκάθησα και έκλαιγα δια τα Νέα Παθήματα».

Στρατηγός Μακρυγιάννης

Αυτά τα έλεγε ο Μακρυγιάννης πριν 180 χρόνια, δεν νομίζετε φίλοι, ότι η ίδια κατάσταση συνεχίζεται και σήμερα στην πατρίδα μας;

Ευχαριστώ για την φιλοξενία.

Τάκης Κωστάκης

ΓΑΜΟΣ ΣΤΟΝ ΑΜΑΡΑΝΤΟ ΤΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Η συνέχεια και το τέλος της Λαογραφικής συλλογής του έτους 1968-69 του πρωτευότατου φοιτητού κ. Νικολάου Χ. Γκούντου.

Κυριακή:

Μετά την εκκλησία όλοι οι καλεσμένοι και ακάλεστοι, σχεδόν όλο το χωριό, πηγαίνουν στο σπίτι της νύφης και του γαμπρού εύχονται εις αυτούς «να ζήσουν». Κερνούν αυτούς συνήθως λουκούμι και ρακί (δηλ. τσίπουρο).

Κατά η ώρα 11 όλοι οι καλεσμένοι πηγαίνουν στο σπίτι του γαμπρού για να

πάνε στη βρύση να πάρουν νερό για να λούσουν τον γαμπρό. Το νερό βάζουν μέσα σε ένα «μπρίκι» ή «γκιούμι» στολισμένο. Αυτό το στολίζει η κουμπάρα μαζί με τις καλεσμένες γυναίκες. Η κουμπάρα λέγει το εξής τραγούδι.

«Το μπρίκι να στολίσω
με μάννα και πατέρα
μ' αδέλφια και ξαδέλφια».

Μόλις ξεκινήσουν για τη βρύση βάζουν μπροστά το «μπαργιάκι», το οποίο κρατά ένα παιδί. Έπειτα ακολουθεί «το μπρίκι» που το κρατά το παιδί της κουμπάρας. Όταν βγουν από το σπίτι του γαμπρού ο βλάμης τραγουδά το εξής:

«Προς που πάενα το δρόμο
ρόδιδο και βασιλικέ μου
βρίσκω μια μήλια στο δρόμο
με τα μήλα φορτωμένη
ρόδιδο και βασιλικέ μου
και με τ' άνθια στολισμένη.
Άπλωσα να πάρω μήλο
Ρόιδο και βασιλικέ μου
Κι η μήλιά μ' αντιλογήθκιε
Μη μου παίρνετε τα μήλα
Τάχει αφέντης μετρημένα
Κι η κυρά λογαριασμένα.

Το τραγούδι αυτό το τραγουδούν έπειτα πότε οι γυναίκες και πότε οι άνδρες. Αφού φθάσουν στη βρύση κάθονται γύρω-γύρω και βάζουν το «μπρίκι» να γεμίση.

Τραγουδούν δε το εξής:

«Να ανέβω σε ψηλό βουνό
να πελεκήσω μάρμαρο
να βγάλω βρυσικό νερό
να πιή η νύφη και ο γαμπρός
η πεθερά κι ο πεθερός
Να πιουν και τα' αντραδέλφια
Να πιουν και τα ξαδέλφια
Να κατεβούν στον κήπο τους
Να ποτίσουν μήλιές, κυδωνιές
Και κόκκινες τριανταφυλλιές».

Επίσης το εξής:

«Βρυσούλα βρυσοκάγκελη
δόσ' μας νερό για το γαμπρό
κι αν έρθη η νύφη για νερό
νερό να μην της δώσετε»

Όταν επιστρέφουν τραγουδούν το εξής:

«Τι λουλούδι θε να γένω
που να πάω να φυτρώσω

Ο κ. Νικ. Χ. Γκούντος

Μπαριάκι και ψίκι με τη σημαία·
στο σταυρό μήλα ή κυδώνια
βασιλικός και αμάραντος

Στα βουνά με παίρνει αγέρας
Και στους κάμπους καματώνω
Και στα πράσινα λειβάδια
Που γεννιούνται τα ζιμπίλια
Τα μαζεύουν τα κορίτσια
Και τα βγάζουν στο παζάρι
να τα δουν μικροί μεγάλοι».

Το νερό το ζεσταίνουν και ο βλάμης λουζει τον γαμπρό. Οι παρευρισκόμενες κοπέλες λέγουν το εξής:

«Λουζεται τ' αρχοντόπουλο σε ένα χρυσό ληγένι
η πάπια φέρνει το γυαλί κι η χήνα το σαπούνι
η μάννα του η γλήγορη του φέρνει την αρμάτα (δηλ. ρούχα)
τα' δέλφια του τα γλήγορα του φέρνουν τα παπούτσια.

Αφού τον λουση ο βλάμης τον ξυρίζει ή τον μπερμπερίζει, ενώ οι κοπέλες τραγουδούν:

«Σιγαλά μπερμπέρι
σιγαλά το χέρι
τρίχα μη τ' αφήσης
μη μας τον γελάσουν
και τον περγελάσουν (το ρ. περγελώ=σκώπτω, λοιδορώ)
Ο γαμπρός ντύνεται και είναι έτοιμος για τα στέφανα.

Κυριακή πρωί στο σπίτι της νύφης:

Αφού συγκεντρωθούν όλες οι κοπέλες του χωριού στολίζουν την νύφη κι αρχίζουν τα εξής τραγούδια:

1) «Μήλο μου ποιος σε στόλισε και στέκεις μαραμένο.
Με στόλισε ο πατέρας μου και στέκω μαραμένο
Μήλο μου ποιος σε στόλισε και στέκεις μαραμένο

Με στόλισε η μάννα μου και στέκω μαραμένο.
 Μήλο μου ποιος σε στόλισε και στέκεις μαραμένο
 Με στόλισαν τα' δέλφια μου και στέκω μαραμένο».

2) «Μήλο μου κόκκινο άσπρο και ρόιδινο
 τι μου μαράθηκες και μου πικράθηκες
 τι να μη μαραθώ τι να μη πικραθώ
 χωρίζομαι απ' τον πατέρα μου
 χωρίζομαι απ' τη μάννα μου
 κι απ' τα γλυκά μου αδέλφια».

3) «Ιδέστε αυτό το δέντρο
 πως το κρούει ο αγέρας
 και το κυματάει
 χέρια να φιλάει
 μπρε του πεθερού της
 μπρε της πεθεράς της».

Προτού ξεκινήσουν για τη νύφη, ο γαμπρός κάνει το σταυρό στο κόνισμα ή εικόνισμα του σπιτιού. Η μάννα του γαμπρού έχει στο άκρο του τσιπουνιού της «άλας» και νερό και δίνει στο παιδί και πίνει τρεις φορές. Φιλεί το χέρι της και ξεκινούν για τη νύφη.

Μπροστά πηγαίνει το «μπαργιάκι» στολισμένο με δύο μαντήλια, μήλα και κυδώνια. Έπειτα ακολουθούν δύο άνδρες (αυτοί λέγονται «σχαριάτες ή σχιαριάτες») κρατώντας μια πλόσκα στολισμένη και αυτή με δύο άσπρα μαντήλια. Μετά πηγαίνει ο κουμπάρος καβάλα στο άλογο. Κατόπιν, ακολουθεί ο γαμπρός πεζός κι από τα δεξιά ο βλάμης και από τα αριστερά τα αδέλφια του. Υστερα έρχονται όλοι οι καλεσμένοι. Το συγκρότημα αυτό λέγεται «ψίκι». Οι σχαριάτες του γαμπρού ανταμώνωνται με τους σχιαριάτες της νύφης. Σταυρώνουν τα χέρια και πίνουν κρασί δηλ. οι σχιαριάτες της νύφης πίνουν από την «τ...» του γαμπρού και οι του γαμπρού από της νύφης. Όταν φθάσουν στο σπίτι της νύφης οι της νύφης περιμένουν αυτούς έξω από το σπίτι της. Οι συμπεθέροι χαιρετιούνται. Οι καλεσμένοι της νύφης λέγουν το εξής τραγούδι:

«Καλοί σχιαριάτες πόρχονται
 με τα' άλογο το γλήγορο.
 Συμπέθεροι για πόρχονται
 Το Ρήγα για το Ρήγα για
 Ωρίστε ξεπεζέψετε
 Να φάν οι μουλιες (δηλ. τα μουλάρια) την ται (δηλ. είδος κριθαριού).

Και σεις να γιοματίσετε
 Συμπέθεροι τ' αργήσατε;
 Μας άργησαν και αργήσαμε
 Η τσέργα ήταν στον αργαλειό (τσέργα=βελέντζα)
 Το δακτυλίδ' στο χρυσικό.
 Όταν μπουν μέσα στο σπίτι ο γαμπρός φιλεί το χέρι της πεθεράς και του πεθε-

Ο Γάμος του Κων/νου Μπλάνου και της Πολυξένης Τσώχου. Με την πίτα η Κωνσταντίνα Τζέγκα πίσω της ο Ιωάν. Κούκης εμπρός αριστερά ο Χαράλαμπος Ψαρράς, ο Σωτήρης Πολίτης, ο Νικ.

Γ. Κούκης, ο Ευάγγελος Χούχης, η Βικτωρία Τσώχου, ο Χρήστος Γκουντουβάς κ.α.

Η φωτογραφία είναι ευγενική προσφορά της κ. Μελπωμένης Γιαννάκη
την οποία θερμά ευχαριστώ.

ρού και του ρίχνουν στον ώμο η μεν πεθερά ένα μεταξώτο μαντήλι κι ο πεθερός μια «σερβέτα» (δηλ. λαιμοδέτη). Ο γαμπρός δίνει στην πεθερά ένα μήλο ή πορτοκάλι που έχει μέσα τρία «φράγκα» (δηλ. δραχμές).

Μόλις μπουν στο σπίτι, αρχίζουν τα κεράσματα και οι ευχές «Να μας ζήσουν», «να προκόψουν».

‘Υστερα βάζουν το γαμπρό να χορέψη νομίζοντας ότι είναι κουτσός. Κατόπιν πηγαίνει ο γαμπρός με τον βλάμη και τη βλάμισσα στην νύφη για να της αλλάξουν τα παπούτσια, ενώ τα κορίτσια τραγουδούν

«βάνει η βλάμισσα τη σκέπη
κι ο βλάμης τα παπούτσια
μπράτιμε κυρ μπράτιμε (δηλ. βλάμη)
τίν’ τα παπούτσια που’ φερες
την νύφη δε την άρεσαν.

Για πέστε της να καρτερή
Όσο να πάω στην πόλη
Να φέρω χρυσοκόρδελλα».

‘Υστερα δε οι γυναίκες από το σόι του γαμπρού πηγαίνουν να δουν την νύφη και λένε το εξής τραγούδι:

«Που ήσαν τριανταφυλλένια μου τόσο καιρό χαμένη
και μ’ έκαμες κι αρρώστησα σαράντα μια ημέρα

‘Οσ’ άστρα έχει ο ουρανός και φύλλα έχουν τα δέντρα
Τόσα φλωράκια ξόδιασε νύφη μου για τε σένα
Κι ακόμα δεν πήραμε κι έχω καρδιά σκιαγμένη».

Οι αδελφοί του γαμπρού ή τα ξαδέλφια επισκέπτονται τη νύφη η οποία παραμένει σε χωριστό δωμάτιο από τους συμπεθέρους, και λένε το τραγούδι:

«Έλα νύφη να φύγουμε στο σπίτι μας να πάμε
μας καρτεράει ο πατέρας με μια χαρά μεγάλη.

Έλα νύφη να φύγουμε στο σπίτι μας να πάμε
Μας καρτεράει η μάννα μας με μια χαρά μεγάλη».

Η πομπή προς την εκκλησία:

Κατόπι φορτώνουν την προίκα εις τα ζώα και ξεκινούν δια την εκκλησία. Παίρνουν τη νύφη από τα δεξιά ο πατέρας και από τα αριστερά ο βλάμης και πηγαίνουν στο «κόνισμα» του σπιτιού όπου κάνει το σταυρό. Έπειτα η μητέρα της δίδει εις αυτής όπως και η μάννα του γαμπρού, άλας και νερό και πίνει. Ξεκινούν για την εκκλησία. Στην αυλή λέγουν στη νύφη το εξής τραγούδι:

«Πέρδικα στέκει στον ιβορό (αυλή)

στον νιβορό της μάννας της

Τό που’ σαι συ μανούλα μου

Το που’ σαι συ πατέρα μου

Το που’ στε σεις αδέλφια μου

Να με ξεπροβοδίσετε

Μην σκιάζεσαι πέρδικά μας

Όλοι κοντά σου είμαστε

Κι όλοι ντουφέκια ρίχνουμε.

Λίγο έξω από το σπίτι οι συμπεθέροι της νύφης δίνουν εις τους συμπεθέρους του γαμπρού 4-5 «μαστραπάδες» με κρασί και πίνουν.

Οι της νύφης επιστρέφουν στο σπίτι τραγουδώντας

«Στο καλό καλή μας κόρη

στο καλό και τιμημένη

και στον κόσμο ξακουσμένη».

Η μάννα και οι πλησιέστεροι συγγενείς γυρίζοντας λένε το εξής τραγούδι:

«Σήμερα το μεσημέρι μου’ φυγε ένα περιστέρι

σε καινούργιες πόρτες πάει

σε καινούργια παραθύρια

πόρτες με μαλάματα

παραθύρια με γυαλιά.

Οι λοιποί πηγαίνουν στην εκκλησία. Εκεί τους περιμένουν η κουμπάρα με τα στέφανα και μια πικινάδα με ρύζι και η μάννα του γαμπρού με το στεφανοψώμι και κρασί.

Μια γυναίκα από το σόι της νύφης προχωρεί μπροστά κρατώντας μια κουλούρα, κόκκινη, ζαχαρένια και στολισμένη.

Φθάνοντας στην πλατεία της εκκλησίας η κουμπάρα ρίχνει ρύζι και αρχίζει το τραγούδι:

«Εκκλησιά μου κουκλωτή

κουκλωτή καμαρωτή
όπως έχεις τα κεργιά σου
να δεχθής το νιόγαμπρά μου».

Εισέρχονται εις την εκκλησία και γίνονται τα στέφανα.

Μετά τη στέψη:

Αφού γίνουν τα στέφανα, η κουμπάρα δίνει στο εκκλησίασμα ένα κομμάτι ψωμί βουτηγμένο στο μέλι. Φεύγουν και κατευθύνονται στο σπίτι του γαμπρού. Στο δρόμο τραγουδούν τα εξής:

1) «Σήμερα είναι άσπρος ουρανός
σήμερα είναι άσπρη μέρα
σήμερα Στεφανώθηκε
αετός και περιστέρα».

2) Η πεθερά της νύφης
Το δρόμο καθαρνάει
Για να περάσῃ ο γιός της
Για να περάσῃ η νύφη.
Μόλις φθάσουν στο σπίτι

3) «Για έβγα μάννα για έβγα μάικο
έβγα για να δης το γιό σου
πάει μονός κι ήρθε ζευγάρι.
Έβγα πεθερά στη σκάλα
Με το ρύζι με το γάλα.
Έβγα πεθερά στη σκάλα
Με το μέλι με το γάλα.

Όταν η νύφη μπαίνει στην αυλή ρίχνει την κουλούρα και ο κόσμος προσπαθεί να προλάβη κανένα κομμάτι.

Στο κατώφλι του σπιτιού περιμένει η πεθερά, που έχει μια τουλούπα μαλλί κι ένα πιάτο βούτυρο. Η νύφη παίρνει βούτυρο από το πιάτο με το δάκτυλο και κάνει τρεις σταυρούς στην πόρτα. Κατόπιν εισέρχεται μέσα.

Ο γαμπρός μαζί με τον βλάμη τραβάει τρεις φορές τη σκέπη (είναι δε η σκέπη ένα μεγάλο άσπρο μαντήλι το οποίο έχει στη μέση μια δέσμη αμάραντο) για να τη βγάλη και της δίνει ένα «μπάτσο» (δηλ. χαστούκι) για να έχει η νύφη το φόβο στο σπίτι. Η νύφη ξεντύνεται και οι καλεσμένοι φεύγουν.

Το τραπέζι και το γλέντι του γάμου:

Το βράδυ συγκεντρώνονται όλοι οι καλεσμένοι και φέρνουν «κανίσια» ή «κανίσκια». Φέρνουν δηλ. ένα ψωμί, μια πλόσκα με κρασί και χρήματα. Πηγαίνουν στο σπίτι του βλάμη, του κουμπάρου και της νύφης και παίρνουν τους συμπεθέρους για το τραπέζι. Το γλέντι διαρκεί μέχρι τις πρωινές ώρες. Η νύφη δεν τρώει από τα φαγητά του γαμπρού. Τρώει μόνον από το φαγητό που φέρνουν από το σπίτι της. Ο κουμπάρος λέγει το εξής τραγούδι:

«Χίλιον καλόν τον ηύραμε αυτόν τον νοικοκύρη

με τα γλυκά του τα ρακιά με τα γλυκά του λόγια

με τα γλυκά του τα ψωμιά με τα γλυκά του λόγια

με τα γλυκά του τα κρασιά με τα γλυκά του λόγια.

Επίσης και τα εξής:

«Κυργιέ μου και ποιός τον κάνει τούτον τον καινούργιο γάμο

Ο πατέρας του τον κάνει

Με γειά του με χαρά του

Κυργιέ μου και ποιός τον κάνει Τούτον τον καινούργιο γάμο.

Η μάννα του τον κάνει

Με γειά της με χαρά της.

Τα' δέλφια του τον κάνουν

Με γειά τους με χαρά τους

Να ζήσουν να προκόψουν».

Χορεύουν ο κουμπάρος, η κουμπάρα, ο γαμπρός, η νύφη και όλοι οι καλεσμένοι.

Δευτέρα:

Τη Δευτέρα το πρωί η πεθερά τηγανίζει αυγά και τρώνε ο γαμπρός και η νύφη, ο βλάμης και η βλάμισσα. Το απόγευμα η μάννα της νύφης στέλνει μια γυναίκα με μια κουλούρα στο σπίτι του γαμπρού και καλεί τα «νιόγαμπρα» σε τραπέζι την Τρίτη το βράδυ.

Τρίτη:

Το βράδυ οι συγγενείς του γαμπρού μαζί με τον κουμπάρο, βλάμη, γαμπρό και νύφη πηγαίνουν στο πατρικό της νύφης. Εκεί γίνεται τραπέζι. Το τραπέζι ονομάζεται «πιστρόφια».

Τετάρτη:

Το πρωί η νύφη μαζί με ένα μικρό παιδί πηγαίνει στην βρύση και παίρνει νερό και σταυρώνει τη βρύση με ένα μαχαίρι. Με το νερό ζυμώνει μια κουλούρα.

Πέμπτη:

Το βράδυ γίνονται δεύτερα «πιστρόφια» στο πατρικό της νύφης. Εις το τραπέζι παρακάθηνται οι πλησιέστεροι συγγενείς του γαμπρού.

Κυριακή:

Το πρωί ο γαμπρός μαζί με την νύφη, πεθερά και πεθερό πηγαίνουν στην εκκλησία. Η νύφη έχει στο κεφάλι ένα στεφάνι άσπρο. Μετά την εκκλησία πηγαίνουν και παίρνουν την ευχή του παπά. Την Κυριακή μοιράζουν διάφορα δώρα στους συγγενείς καθώς στον κουμπάρο και στον βλάμη. Εδώ τελειώνει ο γάμος.

Ο Γάμος του ζεύγους Κων/νου
και Νίκης Ζάμπου.

μπα Σωτήρη και Γιώργη Βλαχάβα (αδελφούς).

Σημείωση: Στο τονικό σύστημα έγινε αλλαγή για λόγους τεχνικούς. Ήταν στο πολυτονικό γραμμένο το πρωτότυπο και μεταφέρθηκε στο μονοτονικό. Επίσης έγινε και η πρόσθεση φωτογραφιών, δεν υπήρχαν στο πρωτότυπο.

Ειδήσεις και σχόλια.

- Η διαδικασία μικρής υδροηλεκτρικής μονάδας στο ποτάμι μας σε τι πλαίσιο κινείται; Καλόν είναι να εξασφαλίσουμε κάποιες προϋποθέσεις για όφελος του χωριού ή κάποιων φορέων ή στην ανάγκη να γίνει κάποιος καινούργιος, πριν μπει υπογραφή, να ξεκαθαριστούν και εξασφαλιστούν οφέλη. Αλλιώς να μην υπογραφεί καμία σύμβαση.
- Απόλυτα ορθή η σκέψη του κ. **Παν. Σκορδά** για την κρατική τηλεόραση. Ότι αφού πληρώνουμε γιατί να μην βλέπουμε και την ΕΤ3;
- Ο «Καποδίστριας» μας έριξε στο σκοτάδι, επτά μήνες ήταν καμένες οι λάμπες στον κάτω μαχαλά και άλλους τόσους στους άλλους, εναλλάξ. Ο Αντιδήμαρχος σε τυχαία του επίσκεψη στο χωριό, το σημείωσε σε χαρτί, κατόπιν υπόδειξης των κατοίκων, αλλά το «γράψιμο» είχε στην κυριολεξία τη λαϊκή έννοια.
- Μελίσσι είχε χτίσει τη φωλιά του ψηλά στον κορμό γέρικης λεύκας (δένδρου) στο παλιό μονοπάτι, που οδηγεί από τον Άγιο Δημήτριο στον Τσεραπάτη.
- Ανανεώθηκαν οι συμφωνίες για τα βοσκοτόπια μεταξύ του «Πολιτ. Συλ.» και των ίδιων κτηνοτρόφων.
- Επισκευάσθηκε το Εικόνισμα στο «Μάρμαρο» από τους **αδελφούς Σκορδά**.
- Η μείωση του τιμολογίου της ΔΕΗ στους σεισμόπληκτους που διαμένουν σε λυόμενα, μήπως καλύπτει και την κ. **Ξάνθω Στυλιάρα**;
- Επισκευές πραγματοποίησε η «εκκλησιαστική επιτροπή» στο Θόλο του «Ιερού Βήματος» και στο υπόστεγο (χαριάτι) στην 2η πέτρινη κολόνα της αριστερής πτέρυγας (όπως βλέπουμε την εκκλησία).
- Το χωριό μας επισκέφθηκε ο εκλεκτός συγγραφέας και δημοσιογράφος των «γεφυριών» κ. **Σπύρος Μαντάς**. Το ενδιαφέρον του επικεντρώθηκε στο «γεφύρι του Ζιάσιακα», συζήτησε με χωριανούς και κυρίως με τον κ. **Χρήστο Σ. Παπαγιαννόπουλο και τον κ. Κων/νο Ζάμπο**.

Με την ευκαιρία αυτή να επισημάνω για μια ακόμη φορά την ανάγκη άμεσης δημοσιοποίησης των όποιων γνώσεων και ενθυμίσεων από το παρελθόν του χωριού.

ού μας. Τώρα· όσο υπάρχουν κάποιες γενιές που έζησαν και γνωρίζουν, να μπουν σε κριτική και διάλογο και όσο είναι δυνατόν να καταλήξουμε κάπου. Παρατήρησα για ακόμη μια φορά τη διάσταση απόψεων μεταξύ του κ. Χ. Παπαγιαννόπουλου και του κ. Ν. Κούκη και άλλων χωριανών, σχετικά με το γεφύρι. Οι απόψεις του κ. Ν. Κούκη ταυτίζονται με τις ενθυμίσεις του κ. Αθ. Κωστάκη που έχει από τον Πάππο Λάμπη (Χαρ. Ζιάκο) χωρίς να γνωρίζει τις απόψεις ο ένας του άλλου. **Απευθύνομαι κυρίως προς τον κ. Χρήστο Σ. Παπαγιαννόπουλο ο οποίος συνεχώς λέγει και όλοι γνωρίζουν ότι έχει σημειώσεις αρκετές περί του χωριού.** Αυτά σκοπεύει να δημοσιευθούν μετά θάνατον. Άποψή μου είναι ότι τότε θα είναι πιο δύσκολα τα πράγματα για την αλήθεια. Εάν δεν υπάρχει ο ίδιος ο συγγραφέας, πως θα γίνει διάλογος και κριτική; Και επείγει τώρα, όσο υπάρχουν κάποιοι που μπορούν να βοηθήσουν στη διευκρίνιση κάποιων ίσως λανθασμένων και κακώς εκτιμημένων πραγμάτων.

Θεωρώ ότι είναι μεγάλη ανάγκη και επιβεβλημένο, είναι χρέος και καθήκον για άμεση δημοσίευσή τους. Και δεν εννοώ βεβαίως σώνει και καλά μέσω του παρόντος περιοδικού, εγώ με μεγάλη μου χαρά θα το κάνω και θα του παρέχω όποια εξυπηρέτηση θέλει, αν δεν το επιθυμεί όμως ας επιλέξει αυτός τον τρόπο, αρκεί να δημοσιευθούν. Ήδη του έχω κάνει αρκετές προτάσεις, αλλά μέχρι τώρα ήταν αρνητικός. Ελπίζω να κατανοήσει και την ανάγκη του διαλόγου, επειδή ακριβώς είναι πράγματα που αφορούν όλους, ανθρώπους δικούς μας, οικογένειες κ.λ.π. Εξ' άλλου αυτοί που τα διηγήθηκαν το καναν ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο. Να τα μεταφέρει στις επόμενες γενιές και ορθά. Όλα είναι δανεικά. Δεν μας ανήκει τίποτε. **Μπάρμπα Χρήστο περιμένουμε...**

- Ας έχουν υπ' όψιν τους αυτοί που κόβουν τα δέντρα, τις βελανιδιές κυρίως, ότι τα περισσότερα είναι ιδιωτικά. Έχουν δηλ. **νοικοκυραίους**. Άλλα και κοινοτικά ή της εκκλησίας να είναι πάλι χρειάζεται άδεια. Έχουμε αλόγιστη υλοτόμηση του δάσους μην αρχίσουμε και μεταξύ μας. Υπάρχουν άτομα που τα εμπορεύονται. Άλλα καλόν είναι να προσέχουν και να είναι στα πλαίσια που καθορίζει ο νόμος του κράτους και ο άγραφος του χωριού.
- Το ενδιαφέρον στις διανοίξεις δρόμων στα βουνά μας, να μην εκδηλώνεται μόνο όταν εξυπηρετεί οικονομικά οφέλη, είτε λόγω αναθέσεως τμημάτων, είτε λόγω ξυλείας. Οφείλουν να μεριμνούν για τον καθαρισμό τους και την εν γένει λειτουργικότητά τους, για την περίπτωση πυρκαγιών, τα μαδήσανε που τα μαδήσανε τα δάση, τουλάχιστον να προστατεύσουμε ότι απέμεινε...
- Άγνωστοι έκλεψαν την κεραία τηλεόρασης από το ξενοδοχείο λουτρών της κ. Βικτωρίας Αθ. Ζακοπούλου και διέρρηξαν τις πόρτες δύο δωματίων, στο διάστημα που εκεί υπήρχε ο στρατός.
- Και στο χωριό μας παρουσιάστηκαν καιρικές ανωμαλίες. Ο Μάρτιος ήταν καλοκαιρινός, ενώ ο Απρίλιος και ο Μάιος σχεδόν χειμωνιάτικος. Και στα μέσα Ιουνίου για τρεις ημέρες έπιασε ξαφνικό κρύο με αποτέλεσμα πολλοί ν' ανάψουν

ακόμη και σόμπα!!!

- Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Κ. Στεφανόπουλος σε ερώτηση μαθητικής εφημερίδος το «Σκουλήκι» εάν κάνει ζημιές στο Μέγαρο, απήντησε: «Δυστυχώς ναι και στεναχωριέμαι πολύ, προσπαθώ να τις επιδιορθώσω, γιατί είναι περιουσία του δημοσίου και πρέπει να την παραδώσω σε άριστη κατάσταση...». Στην Κοινότητά μας δηλ. στο χωριό μας υπάρχει αυτή η ευαισθησία σε όσους διαχειρίζονται την περιουσία του; Θα την παραδώσουν τουλάχιστον όπως την παρέλαβαν;
- Στασιμότητα έχουμε στο δρόμο από τη βρύση του Αγίου Γεωργίου. Εάν δεν τηρηθούν τα συμφωνηθέντα, οι ιδιώτες θα το ξαναφράξουν.
- Καθαρισμός και στρώσιμο του οδικού τμήματος Αγ. Δημήτριος-Νεκροταφείο. Με τον Νομαρχιακό τί γίνεται; Μέχρι που γράφονται τούτες οι γραμμές τίποτε. Είχαν υποσχεθεί τη συνέχιση από τις αρχές Ιουνίου (η Δ/νση στη Νομαρχία) και ότι είχε βγει κονδύλιο 300.000.000. Εδώ τον χαλάσανε με τα προηγούμενα 600 εκ. με τα 300 εκ. τι θα φτιάξουν; Θα δειξει! Καλό θα ήταν και λίγο ενδιαφέρον από εμάς, λίγη αντίδραση, λίγη κινητοποίηση...
- Οι κήποι μας είναι πλέον οι μόνες εστίες υγείας. Να σώσουμε τους σπόρους μας, να εντείνουμε τις ντόπιες καλλιέργειες, ν' αποφεύγουμε τους σπόρους φακέλων και τα έτοιμα υβρίδια. Ή τουλάχιστον παράλληλα να καλλιεργούμε και τους ντόπιους μας σπόρους. Μη ρίχνετε λιπάσματα και μην τα ραντίζετε. Επιτακτική η σωτηρία των φυτών μας είναι τα μόνα υγιεινά και δεν γινόμαστε υποχείρια των άλλων.

Σεισμός και Καθίζηση! Υπάρχει κίνδυνος;

Στις 9 Απριλίου 2001 έγινε έντονα αισθητός ο σεισμός-χωρίς ευτυχώς ζημιές-και στο χωριό μας. Το επίκεντρό του βρισκόταν στην περιοχή Δρυμάδες και στο όρος Μερόπη.

Ωρα 20.30 τοπική, μέγεθος 5,3 ισχυρή δόνηση, συντεταγμένες 4005N-20nnE και βάθος 25 χιλ. Τα στοιχεία μου έδωσε το Αστεροσκοπείο Αθηνών.

Η ευρύτερη περιοχή μας παρουσίαζε ανέκαθεν προβλήματα σεισμογένεσης. Αυτό δε μπορούμε να το αντιμετωπίσουμε παρά μόνο με αντισεισμικά μέτρα και με πρωτοβουλία του καθενός σε ότι τον αφορά.

Υπάρχει όμως από τον περιβάλλοντα χώρο, κίνδυνος τον οποίο μπορούμε ν' αντιμετωπίσουμε. Και αυτά είναι τα βράχια. Της Αγίας Σωτήρας, στο Κουλούρι, της Κράπας και πάνω από τις μουριές τις Τσοργάτικες κατά μήκος, έως και κάτω από την Αγία Βαρβάρα στο Νακέικο σπίτι. Ήδη έχουν κατολισθήσει τεράστιοι βράχοι από την Κράπα πίσω από την Αγία Σωτήρα και από την Μπάμπα, στο Ριζό. Μην ξεχνάμε και το παλιό ατύχημα γυναικας λουόμενης στην πίσω πλευρά της Μπάμπας πλησίον των λουτήρων. Και αιτία δεν είναι μόνο ο σεισμός.

Υπάρχει μόνιμο και χρόνιο πρόβλημα εξελισσόμενο βραδέως και μη προβλέψιμο. Είναι η καθίζηση του εδάφους. Στην κορυφή της Κράπας έχει ανοιχτεί τερά-

στια γούρνα, στο βόρειο μέρος στις υπώρειες, στου «Μπινάκα» σχηματίστηκε ημικυλικά τεράστια ρωγμή, ρωγμές επίσης σχεδόν σ' όλα τα σπίτια του «Γκουβράτη», στον Άγιο Γεώργιο στο δυτικό και νότιο τοίχωμα, στην πλατεία του χωριού εμπρός της εκκλησίας, στα «Ζιακάτικα» και τεράστιο πρόβλημα αντιμετώπισαν στα «Παπαγιαννιάτικα» και τα «Ζαμπάτικα». Με αποτέλεσμα ν' αναγκασθούν να κάνουν έργα στήριξης.

Πρόβλημα πρέπει να υπάρχει και στην κάτω συνοικία (μαχαλά) αφού η βρύση εμπρός στο σπίτι του κ. Στ. Τσάτση ήρθε σχεδόν στο ίδιο ύψος με την επιφάνεια της γης. Δεν έχει γλιτώσει και ο Τσεραπάτης, αρκετές είναι και εκεί οι ρωγμές. Είναι τεράστιο το πρόβλημα και επικίνδυνο. Ας μην ξεχνάμε και την παράδοση του «Κακού» «περί βουλιαγμένου χωριού» ο μη γένοιτο. Δεν θέλω να προκαλέσω φόβους. Άλλα να τοποθετήσω το πρόβλημα στις διαστάσεις του, να κινητοποιηθούμε, να ενδιαφερθούμε. Να πιέσουμε τις αρμόδιες υπηρεσίες για έλεγχο. Κάτι να κάνουμε πριν είναι αργά. **Η ευθύνη ανήκει σε όλους μας.**

H κληρονομιά μας.

Στο πρώτο τεύχος σελ. 12 είχα γράψει: «Ο τόπος ξέχειλος από ιερές και ηρωικές μνήμες, άχραντο περιβόλι των ερειπίων, με σπουδαιότερη σημασία και αξία από τα πλούσια διαμερίσματα των πόλεων.

Αρκεί να καθήσει κανείς σιωπηλός μέσα σ' αυτά, θ' αφουγκραστεί από τα σπλάχνα τους τη φωνή των παππούδων... Θα νιώσει ν' ανεβαίνει από τα θεμέλια του εαυτού του μια ψυχή, με ευγένεια και σεβασμό, με υπερηφάνεια και φιλοτιμία γεμάτη νεύρο, η Αμαραντιώτικη ψυχή!».

Μια παρόμοια συγκλονιστική εμπειρία, με πολύ παραστατικό τρόπο μας καταγράφει η κ. Βικτωρία Σ. Ζακοπούλου από την επίσκεψή της στην «Όρλα» στο «Βίκο» και τα «Μαντριά τα Ζιακάτικα» όπισθεν του Αγίου Αθανασίου ανατολικά του χωριού.

«Η εμπειρία συγκλονιστική· ένα πάντοεμα αλλιώτικο· η πεζότητα της κατάβασης, όπου άξαφνα μένεις εμβρόντητα άφωνος με το θέαμα που αντικρίζεις· μακριά-εντελώς μακριά-από τους ανθρώπους, μακριά από τις μίζερες εποχές, τα τετριμμένα λόγια και τις άσκοπες μικρότητες· είναι η απόλυτη αίσθηση της απεραντοσύνης του χρόνου, του ανθρώπου, των αισθήσεων, ένας χείμαρρος έκστασης και λατρείας, ένα συθέμελο τράνταγμα και ένα πάνσοφο φευγιό προς τους αιώνες που πέρασαν, προς την αποκάλυψη μιας άλλης ζωής, των ανθρώπων που έζησαν τόσο μακριά και τώρα, να, μπροστά σου βλέπεις τα δικά τους απτά αντικείμενα-ενδείξεις-υποδείξεις-αποδείξεις για την καταλυτική-ως προς το χώρο και τον πολιτισμό-παρουσία τους.

Πόσο γρήγορα με συνεπήραν προς τα πίσω οι εικόνες. Ξάφνου δεν άκουγα τα λόγια, μόνο έβλεπα μπροστά μου ανθρώπους γνώριμους μεν, αλλά παράξενους, πρωτόγνωρους, που κάπως έμοιαζαν μ' αυτούς των ακουσμάτων μου και των ξεφυλλισμάτων κάποιων βιβλίων, το μυαλό μου έτρεχε σε Ρωμαϊκούς στρατούς που στρατοπέδευαν σε τέτοιου είδους μέρη και έφτιαχναν τα δικά τους σπίτια, τα δικά

τους αγροκτήματα, τις δικές τους πολεμίστρες.

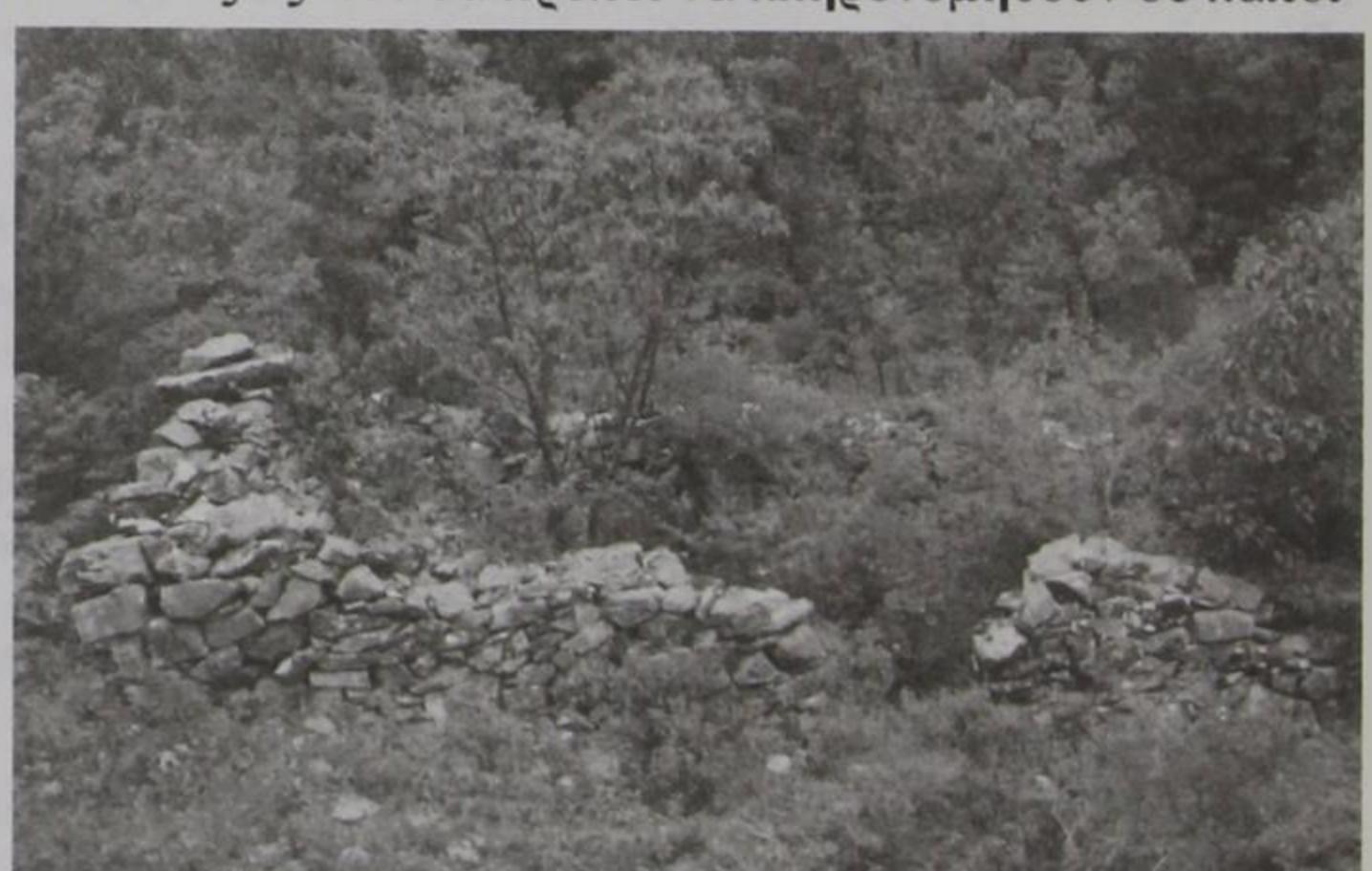
Έτρεχε σε ανθρώπους καθημερινούς που αγωνίζονταν μπροστά στην απειλή της επιβίωσης και της εξέλιξης των ρυθμών της ζωής, μου θύμισαν έντονα-δεν τόλμησα να το πω, ίσως ήταν πολύ έντονο το συναισθημα-τάφους κτίρια, συγκροτήματα τάφων που έδεναν το ένα δίπλα στο άλλο, με τις ημικυκλικές πλευρές των σπιτιών και η απίστευτα όμορφη εικόνα της φύσης και η μεταφορά, με την υποθετική τοποθέτηση σε όλα τα σημεία, σ' έναν ολόκληρο κόσμο ολόγυρα, σε ανήγαγε στον πραγματικό δικό σου κόσμο, στις δικές σου απαρχές και ξαφνικά σε τρόμαξε η αναζήτηση της δικής σου ευθύνης απέναντι σ' όλα τούτα τα εκπληκτικά ξαφνιάσματα.

Ήταν μία αληθινή αίσθηση ευτυχίας και ολοκλήρωσης και ήταν σωστή η παρατήρηση ότι δεν πρέπει να τη ζεις αυτή την ευτυχία με άλλον, δεν μπορείς να τη μοιραστείς, τουλάχιστον εκφράζοντας την, είναι η αίσθηση του απολύτου και απαιτεί την απόλυτη αίσθηση της μοναξιάς που εκείνη τη στιγμή μετουσιώνεται σε φτερούγισμα χώρου και χρόνου ισοδύναμα απέραντου, ήταν αληθινά συγκλονιστικό θαρρώ, πως πράγματι, μπροστά στην αποκάλυψη και βίωση τέτοιων συναισθημάτων που αναπόφευκτα γίνονται αξίες που θα πρέπει να κληρονομηθούν σε κάποιους και μετά από εμάς, οι οποιες μικρότητες και αντιπαραθέσεις ελαχιστοποιούνται και μοιάζουν με άσχημα στίγματα που πρέπει να εξαλειφθούν.

Η μόνη μου πίκρα είναι η έλλειψη δυνατότητας, μιας πιο ολοκληρωμένης συμμετοχής, που όμως θέλω να ελπίζω και φυσικά η ανείπωτη χαρά μου, η επιτυχία μου να πείσω κάποιους, έστω και να αφιερώσουν λίγο από

«Μαντριά». Τμήμα σωζόμενου κτιρίου. Οι πραγματικοί αφηγητές της ιστορίας μας. Η αίσθηση του απολύτου και απαιτεί την απόλυτη αίσθηση της μοναξιάς που εκείνη τη στιγμή μετουσιώνεται σε φτερούγισμα χώρου και χρόνου ισοδύναμα απέραντου, ήταν αληθινά συγκλονιστικό θαρρώ, πως πράγματι, μπροστά στην αποκάλυψη και βίωση τέτοιων συναισθημάτων που αναπόφευκτα γίνονται αξίες που θα πρέπει να κληρονομηθούν σε κάποιους και μετά από εμάς, οι οποιες μικρότητες και αντιπαραθέσεις ελαχιστοποιούνται και μοιάζουν με άσχημα στίγματα που πρέπει να εξαλειφθούν.

«Μαντριά» ονομάστηκαν. Η σχεδίασή τους και η μορφολογία του εδάφους (βρίσκονται στην άκρη γκρεμού) δεν δικαιολογεί την ονομασία. Μάλλον πρόκειται για καταφύγια ή πρόχειρη στρατοπέδευση. Στη φωτ. ένα κτίριο ό,τι σώθηκε, με δύο πόρτες.

το χρόνο τους και το μεράκι τους στη μορφοποίηση των προσωπικών μου ανούσιων και ασήμαντων αναλώσεων... »

**Βικτωρία Σ. Ζακοπούλου
Ιωάννινα**

«... Πάρα πολλά στοιχεία έχουν διατηρηθεί ανάμεσά μας από τον αρχαίο λαϊκό πολιτισμό και ότι, αν δεν τα έχουμε ακόμη αναγνωρίσει δεν φταίνε αυτά, αλλά φταίμε ολοκληρωτικά εμείς, που δεν είμαστε ακόμη σε θέση να αναγνωρίζουμε την ύπαρξή τους και την επίμονη πλάι μας παρουσία τους».

(Λαβύρινθος τ. 2ος)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γάμοι:

Στον Ιερό Ναό Μεταμόρφωσης Σωτήρος στην Μεταμόρφωση Αττικής, 21 Απριλίου Σάββατο και ώρα 9 μ.μ. ετέλεσαν το Μυστήριο του γάμου τους ο **Νικόλαος Γ. Κατής και η Φωτεινή Α. Χαροκόπου**.

Στις 28 Απριλίου στις 8 μ.μ. στον Ιερό Ναό Παντοκράτορα της Πάτρας **ο Δημήτριος Χ. Σκορδάς και η Βάλια Αν. Λιβιέρη** ετέλεσαν το Μυστήριο του Γάμου.

Επίσης το Μυστήριο του Γάμου ετελέσθη μεταξύ του **Παναγιώτη Γ. Κατή και της Ελένης Σκλαβενίτη** στις 19 Μαΐου στις 9 μ.μ. στον Ιερό Ναό του Αγίου Σπυρίδωνος Πειραιώς.

Πλήθος καλεσμένων συνέρρευσαν και ευχήθηκαν στους νεόνυμφους, ευτυχισμένη ζωή και καλούς απογόνους.

Ανακοινωθή (εκταφή)

Ο **Γεώργιος Τσιάτσης**, του Παναγιώτη και της Ευθαλίας γεννήθηκε στις 12-4-1908.

Παντρεύτηκε την Αλεξάνδρα Σ. Σκορδά και απέκτησαν εξι παιδιά. Τον Πολύχρονη, τον Βασίλειο, τον Παναγιώτη, την Κωνσταντινιά, την Ελισάβετ και την Αγνή.

Τον διέκρινε η διαύγεια και η ευρύτητα πνεύματος. Ειλικρινής και ανυποχώρητος, αλλά νηφάλιος, πολέμιος της αδικίας και της ρυπαρότητας δεν ανεχόταν την αγένεια και την κατεργασιά. Σοβαρός και υπεύθυνος αντιμετώπισε με θάρρος τη ζωή και τα προβλήματά της. Άσκησε το επάγγελμα του ξυλουργού.

Επάγγελμα που δεν χρησιμοποίησε μόνο ως πόρο ζωής. Γι' αυτόν ήταν και δημιουργία, έβαζε κάτι από τον εαυτό του, απ' την ψυχή του, είχε τη φιλοτιμία να το κάνει όσο το δυνατόν καλύτερο, να χρησιμοποιείται, να διατηρείται, να θαυμάζεται. Το ζούσε και προσπαθούσε συνεχώς να τελειοποιείται. Έτσι είναι ο πραγματικός μάστορας. Ένα άμορφο ξύλο με πρωτόγονα σχεδόν εργαλεία, μεταμορφώνεται μόνο αν του δώσεις την ψυχή σου, αν του βάλεις το μεράκι σου, την πηγή

Γεώργιος Τσιάτσης

της λαϊκής τέχνης, της παράδοσης. Και ήτανε λάτρης της παράδοσης σε όλες της τις μορφές και εκδηλώσεις και τον χαρακτήριζε η παραδοσιακή ηθική. Μ' αυτή την ηθική καλλιέργησε το οικογενειακό του Δέντρο και με τον τίμιο ιδρώτα του το πότισε για να παν πιο βαθιά οι ρίζες του. Δέντρο αειθαλές, με δυνατό κορμό και βλαστάρια, αποτελεί σιγουριά και για το μέλλον του χωριού μας. Ευτύχισε να το χαρεί στην ανάπτυξή του και στην καρποφορία του, τα παιδιά του και τα εγγόνια του. Δυστυχώς όμως τύποτε δεν είναι παντοτινό.

Απεβίωσε στις 20-6 του 1994 και η ανακομιδή οστών έγινε στις 13-3 του 2001. Αιωνία του η μνήμη...

Ο Αλέξανδρος Γιαννούλης του Παύλου και της Πηνελόπης γεννήθηκε στις 14-11 του 1913 στο Ασημοχώρι.

Παντρεύτηκε τη Φωτεινή Βασ. Ζιάκου και απέκτησαν τρία αγόρια, τον Παύλο, τον Νίκο και τον Βασίλη και μία κόρη την Ανθούλα. Οξυδερκής, ερευνητικός και ευρυματικός. Αξιοποίησε τα χαρίσματά του και ασχολήθηκε με το μικρεμπόριο, ως ελεύθερος επαγγελματίας. Τον διέκρινε η ευθύτητά του, Αλέξανδρος Γιαννούλης ο σκεπτικισμός και η αίσθηση του χιούμορ. Γνήσιος και αδιάφθορος άνθρωπος, ανυποχώρητος στις αξίες και στις ηθικές αρχές. Καρπός αυτών η άφθαρτη οικογένεια, το μεγάλο του δημιούργημα, η κληρονομιά. Υλική, πνευματική, γονιδιακή. Απεβίωσε στις 8-6 του 1996 και η ανακομιδή των οστών έγινε στις 29 Απριλίου του 2001.

Αιωνία του η μνήμη...

Η Σωτηρούλα Κιάμου, κόρη του Μηνά και της Σταθούλας γεννήθηκε στην Αγ. Βαρβάρα στις 4-4-1900.

Παντρεύτηκε το Δημήτριο Σκορδά και απέκτησαν επτά παιδιά. Έξι αγόρια, τον Κων/νο, τον Αθανάσιο, τον Νικόλαο, τον Απόστολο, τον Χαράλαμπο, τον Φώτη και μία κόρη την Ανδρονίκη. Διακρινόταν για τη σοβαρότητα, τη γλυκύτητα του λόγου της, τη μεγαλοπρέπεια, το δυναμισμό της και τη νοικοκυροσύνη της. Πανάξια μητέρα και σύζυγος. Αντάξια γυναίκα δίπλα σ' έναν άνδρα, με ισχυρή προσωπικότητα και παρουσία. Απεβίωσε στις 15-6 του 1996 και η εκταφή έγινε στις 26 Μαΐου του 2001. Αιωνία της η μνήμη.

- Με τηλεφωνική επικοινωνία ο κ. Σωτήριος Γ. Πολίτης, μου ζήτησε να μην αναφερθώ στον αείμνηστο πατέρα του Γ. Πολίτη το οποίο και σεβάστηκα. (Προς ενημέρωση των αναγνωστών).

Κηδείες:

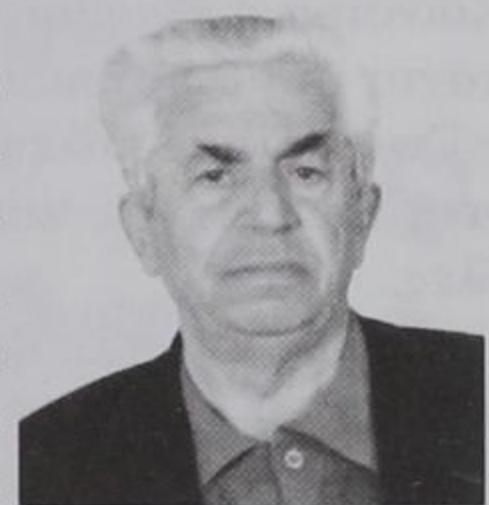
Η Αφροδίτη Ζιάκου κόρη του Δημητρίου, γεννήθηκε στις 4-1-1907. Παντρεύτηκε τον Κων/νο Παπαμιχάλη και απέκτησαν πέντε παιδιά. Το Γιώργο, την Καλλιόπη, την Αλεξάνδρα, Αφροδίτη Παπαμιχαήλ

τον Παναγιώτη και τον Χρήστο. Την διέκρινε η τιμιότητα του ήθους της, η φυσική της ευγένεια, η εργατικότητά της. Αγωνίσθηκε και αμείφθηκε. Έφερε εις πέρας την αποστολή που η ζωή τής «ανέθεσε».

Τη διαιώνιση και τη δημιουργία. Απόλαυσε και χάρηκε τους κόπους της, πολύ πριν αποβιώσει, στις 26-3 του 2001 στην Αθήνα. Η σορός της μεταφέρθηκε στο αγαπημένο της χωριό, τον Αμάραντο και ετάφη πλησίον του λατρευτού της συζύγου.

Αιωνία της η μνήμη. Συλλυπητήρια σε όλους τους συγγενείς...

Ο Απόστολος Τζώτζης, γεννήθηκε στον Αμάραντο το 1921. Γιός του Φώτη και της Σοφίας. Αφού τελείωσε το δημοτικό σχολείο, μπήκε στη σκληρή βιοπάλη. Μικρή η απορροφητικότητα του φτωχού μας χωριού, αναγκάστηκε να ταξιδεύει, Γιάννενα και Κόνιτσα. Σκληρή ζωή, παιδεμός, τον σκλήρυνε και τον εκπαίδευσε. Τον εξόπλισε με ευφυΐα και διορατικότητα, με θάρρος για ν' αντιμετωπίσει την επιβίωση και τις πραγματικές ανάγκες. Καταπιάνεται με την επισκευή υποδημάτων, αυτή θα γίνει και η κύρια επαγγελματική του ασχολία, συνδυασμένη και με το εμπόριο. Παντρεύεται την Αλεξάνδρα Γ. Παπαμιχαήλ και αποκτούν τρία παιδιά. Το Γιώργο, το Φώτη και το Δημήτρη. Νικητής της ζωής, με ισχυρές ψυχικές δυνάμεις, ευτύχισε να δει την αξιόλογη οικογένειά του να δημιουργεί, να προκόψει. Ευτύχισε να δει τα βλαστάρια του, τα εγγόνια του, τη συνέχειά του. Απεβίωσε στην Κόνιτσα όπου και ετάφη στις 8-5 του 2001. Αιωνία του η μνήμη... Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς.

Απόστολος Τζώτζης

Η Μαγδαληνή Γεράση, κόρη του Δημητρίου και της Ευθαλίας, γεννήθηκε στις 8-6 του 1945. Παντρεύτηκε τον Κων/νο Μακρή και απέκτησαν μία κόρη, την Άννα.

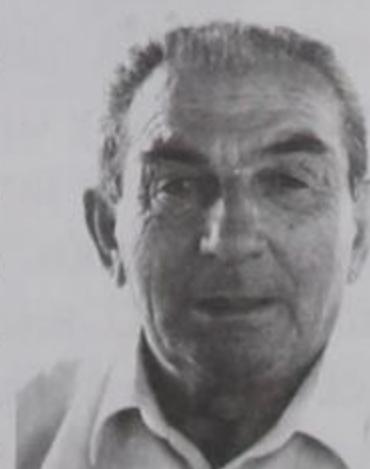
Ο πρόωρος θάνατος του αγαπημένου της συζύγου, συντάραξε συθέμελα την ψυχή της. Σε μικρό χρονικό διάστημα και μετά από ξαφνική επιδείνωση της υγείας της, υπέκυψε στο μοιραίο, Μάιο του 2001, νεότατη.

Σεμνή, φιλόξενη, ευπρεπής, αναθρεμμένη έτσι μέσα από την Αμαραντιώτικη πολυμελή οικογένειά της, στάθηκε πρότυπο συζύγου και μητέρας. «Το φως νωρίς τρεμόπαιξε, δεν άντεξε και έσβησε!!!». Αιωνία της η μνήμη...

Θερμά συλλυπητήρια σ' όλους τους συγγενείς.

Ο Παναγιώτης Ζιάκος του Δημητρίου και της Ζωής, γεννήθηκε στον Αμάραντο, στις 17-9 του 1923.

Παντρεύτηκε την Περσεφόνη Κίσσα του Βασιλείου και απέκτησαν τρία παιδιά. Τη Ζωή, τη Δήμητρα και την Αλεξία. Δραστηριοποιήθηκε στο χωριό σε όλους τους τομείς της καθημερινής ζωής, στα κοινωνικά, στα Λουτρά, και στον υλοτομικό συνεταιρισμό. Ζούσε όλα αυτά με ειλικρίνεια και με σεβασμό. Γι' αυτό και αγανακτούσε όταν διαπίστωνε τις ανακολουθίες και

Παναγιώτης Ζιάκος

τις προχειρότητες. Ευθύς και οξύς ο λόγος του, γινόταν ταρακούνημα γερό του λήθαργου και της τεμπελιάς. Ευαίσθητος, ευγενικός, δίκαιος. Η έμφυτη αξιοπρέπεια κι αρχοντιά, τού απαγόρευε τον παραγκωνισμό του διπλανού. Πλασμένος στο καλούπι της Αμαραντιώτικης ψυχολογίας, ήταν μια δυνατή απόδειξη για την ισχύ των εσωτερικών δυνάμεων. Η απόδειξη, του όταν θέλω μπορώ, της δύναμης της θελήσεως, αυτή που κάνει να ξεπερνάς την όποια φυσική αδυναμία. Οι ορίζοντες του και τα όνειρά του για περισσότερη προκοπή, ξεπερνούσαν αυτά του μικρού του τόπου. Άδραξε την ευκαιρία, επωφελήθηκε απ' την αναπτυξιακή προοπτική της Κοινότητας «Καμάρες» Πατρών. Έκανε μεταδημότευση στις 27-12-1971. Κι όπως πάντα στη ζωή του κι εδώ πιστός του σύντροφος και στήριγμα, η αγαπημένη του σύζυγος. Μαζί πάλεψαν, πόνεσαν, αλλά δημιούργησαν, γι' αυτούς για την οικογένειά τους. Έζησε και χάρηκε, τα παιδιά του, τα εγγόνια του, τις δημιουργίες του όλες.

Άφησε την τελευταία του πνοή εκεί, στις Καμάρες, που η τύχη τον έστειλε. Το Μάιο του 2001.

Αιωνία του η μνήμη.

Συλλυπητήρια σε όλους τους συγγενείς.

Η Ευανθία Ζιάκου, κόρη του Κων/νου και της Φωτεινής, γεννήθηκε στις 20-7 του 1911.

Παντρεύτηκε τον Γεώργιο Παναγιωτίδη και απέκτησαν τέσσερα παιδιά, τη Μαριάνθη, το Νικόλαο, τη Μάρθα και την Ελευθερία.

Με την ενεργητικότητά της και την ευστροφία της κατόρθωσε ν' ανταποκριθεί στον πολυδαίδαλο προορισμό της, της γυναίκας, της συζύγου, της μητέρας, στις αξιώσεις και τις αυξημένες ανάγκες της ζωής. Προικισμένη με την έμφυτη καλαισθησία, συνταίριασε στη ζωή της και την τέχνη, αυτήν της υφαντικής, του κεντήματος και της πλεκτικής, δημιουργώντας αριστουργήματα.

Αποτύπωνε μ' απλότητα και χάρη την αγάπη και την ομορφιά.

Ύφαινε με το χρώμα και το νήμα την ευτυχία, ευτυχία που πήγαζε από την οικογενειακή της αρμονία, το σύζυγο και τα παιδιά της. Μια ευτυχία που «ζήλεψε» η ίδια η φύση. Έκοψε το νήμα, το νήμα της ζωής του πολυαγαπημένου της αδελφού, Στέφανου και το χρώμα το βιούτηξε στο μαύρο... Ο χαμός του την τσάκισε, την τραυμάτισε και μάρανε την ολάνθιστη ψυχή της. Και όταν η Θεία φύση και Δημιουργός τής φέρνουν τη χαρά, τα εγγόνια της, θα στερηθεί για πάντα το λατρευτό της σύζυγο. Θα 'ρθούνε τα δισέγγονα και θα χαράξει πάλι το χαμόγελό της. Μα, μοίρα κακιά δεν την αφήνει. Τι πιο φριχτό για τα στερνά της, τύχη κακιά τη φύλαγε, να χάσει τον μονάχοιβο το γιό της. Πόνος βαθύς, ξερίζωμα των σωθικών, σπαραχτική τραγωδία. Πόσο ν' αντέξει; και πώς; έμεινε με το βαθύ ερώτημα. Χάθηκαν τα πάντα, μαζί και η ζωή της, την αποφράδα ημέρα Τρίτη, 29 Μαΐου του 2001, άφησε την ψυχή της να φτερουγίσει για ν' ανταμώσει τ' αγαπημένα της πρόσωπα...

Άπραχτοι και βουβοί παρακολουθούμε, αδύναμοι με ασυγκράτητο δέος...

Αιωνία σου η μνήμη, αγαπημένη μας και λατρευτή...

Ευανθία Παναγιωτίδου

Oι άνθρωποι του τόπου μας

Όρθιοι από αριστερά:

Γ. Νόκος,
Α. Γιανουλης,
Χ. Παπαγιανόπουλος,
Κ. Νάκος, Ι. Κούκης,
Σ. Γκουντουβάς,
καθιστοί:

Απ. Παπαμιχάλης,
Ν. Τσιάπης
και Δ. Γεράσης.
Την αναγνώριση
των προσώπων έκανε
ο κ. Δημήτριος
και η κ. Ασημούλα
Παπαζήση.
Τη φωτ. ευγενώς
προσέφερε ο κ.
Π. Κούκης.
Όλους θερμά
ευχαριστώ.

Οι άνθρωποι του τόπου μας

Όρθιος από αριστερά ο Χρήστος Γεράσης καθιστοί ο Γιάννης Παπαμιχάλης του Περικλή (με επιφύλαξη) Απόστολος Γεράσης, Γεώργιος Τσιάτσης, Γεώργιος Ζώης (με επιφύλαξη) και ο Χρήστος Πολίτης του Κυριάκου.
(Τη φωτ. ευγενώς προσέφερε η κ. Ντίνα Τσιάτση-Γκουγκαρά πην οποία και θερμά ευχαριστά)